

ÜLIÕPILASLEHT

Nr. 10

VIINA KUUL

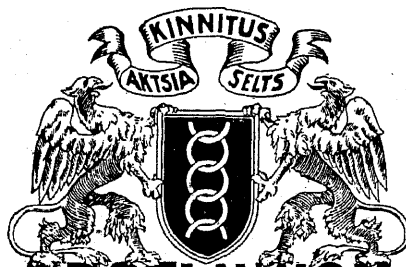
1930

EESTI LAENU PANGA ja KINNITUS A./S. EESTI UNION'i ruumid
 TALLINNAS, S. KARJA Nr. 18.
 OMAS MAJAS.

EESTI
 LAENU
 PANK

KINNITUS
 SELTS
 EESTI UNION

VANEMAI D EESTI
 RAHAASUTISI
 (ASUT. 1909. A.)

EESTI UNION
 TALLINNAS

toimetab

TULE

Diskonteerib vekseid
 Võtab raha hoiule
 Toimetab kõiki pan-
 ga talitusi.

VEO-AUTO-KLAASI-VARGUSE

ELU

KAPITALI-LASTE-KAASAVARA
 ÖPPERAHA

KINNITUSI.

L
I
V
O
N
I
A

ÕLU
MÕDU
LIMONAD

TARTUS, KALDA 5/6 TEL. 2-38

Iga tudeng nõuab ainult
EESTI ÕLUT.

Tehase saadused tuntud kõrges
hääduces!

Üllatav uudis suitsetajatele! Nikotiini mürk puudub täielikult.

Selle nikotiini hävitava leiutise on omandanud Eestis

AINULT tubakatehas A.-S. «SIRENA»,

kelle «LINDA» iga kollase ja «NORA» valge kestaga paberossid, vaatamata suurtele rahalistele kuludele, on varustatud vatiga «Antinikotin». Selle tagajärjel on paberossil

«Linda» ja «Nora»

25 tükki — 25 senti

25 tükki — 25 senti

eriti meeldiv ja pehme maitse.

Nõudke ja proovige.

Saadaval igalpool.

Tubakatehas A.-S. «SIRENA».

Tallinna Majaomanikkude Pank

Harju tänav 29

Avatud iga päev kella 9—2

Tel. 33-11, 33-69

Pank võtab raha hoiule, jooksvale arvele ja tähtaja peale, igasugustes summates ja maksab ajakohast protsenti. Pank diskonteerib vekslid, annab laenusid, **toimetab kõiki pangaoperatsioone.**

**Rahasaatmine kõikidesse
Eesti linnadesse ja rahvarikkamatesse kohtadesse.**

Peale selle toimetatakse pangas majade ja muude varanduste kinnitamist tule, varguse ja muude õnnetuste vastu ja võetakse Majaomanikkude Seltsi liikmeid ja liikmemaksu vastu.

Juhatus.

Maal on tuli väga palju kahju sünnitanud.

Kas olete juba oma varanduse tule vastu kinnitanud!

KINNITUSSELTS „MAJA“

**kinnitab soodsail tingimusil nii kinnis- kui vallasvara
tuleõnnetuste vastu.**

„MAJA“ asub TALLINNAS, HARJU TÄN. 29, Telef. 6-00.

ESINDAJAD: Tartus, Suurturg 3.
Pärnus, Majaomanikkude pank.
Nõmmel, Õie tän. 12.
Türil, Paide 6.

TARTUS,
Küütri tn. 3
(Rüütli tn. nurgal)

R. NAPP

TARTUS,
Küütri tn. 3
(Rüütli tn. nurgal)

Eeskujulik ja odavam I järgu juuksetööstuseäri.

Daamide ja härrade jaoskond.

Daamid

Teie poisipea
lõigatakse
pestakse
vormitakse ja
onduleeritakse.

Härrad

Teie juuksed
lõigatakse
pestakse
onduleeritakse
ja aetakse habet.

HINNAD:

Juukselõik, härradele	35 snt.
Habemeajamine	15—20 „
Habemeajamise juures kaela puhastam.	5 „
Moodsa poisipea lõikamine	35 „
Lokkim. daamid.	35-50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripsmete värvimine	50 „

Äris töötavad ainult esimese järgu valitud parimad töäjõud / Juukseid palutakse lõigata lasta äripäevadel, et hoida ära suurt tungi laupäevadel. / Eeskujulik puhtus. / Hinnad võistlemata. / Jootraha ei võeta. / Jäate tööga täiesti rahule. / Soovitage ka teistele. / On põhjust nurisemiseks—öelge peremehele.

Kõige austusega: **Coiffeur R. NAPP**
Diplomeeritud juuksetööstuse meister.

Külastage.

Tartus, Küütri tän. 3.

Külastage.

INGLIS MAGASIN

H. GUTKIN

TALLINNAS, VIRU 4, TEL. 9-46.

*Inglis kalev, plüüsh, villane-,
siidi-, voodri-, suve- ja pesu-
riie suures valikus.*

Müük suurel ja väiksel arvil.

Aktsiaselts

Eesti Reisibüroo

Peakontor: Tallinn, Pikk 6, tel. 433-20 & 433-21.

Osakond: Tartu, Suurturg 7, tel. 3-72.

Pärnu, Rüütli tän., Endla majas, telef. 113.

Telegrammide aadress: „ERBO“, Tallinn, resp. Tartu, Pärnu.

Raudteepiletite eelmüük:

- Kodumaal kõikidesse jaamadesse.
- Välismaale kõikidesse suurematesse linnadesse.

Esitused ja agentuur kõikidelt suurematelt Euroopa reisibüroodelt.

Ringreisupiletid turistidele.

Rahavahetus ja valuuta müük reisijatele.

Välismaa passide ja viisumite muretsemine.

Laevasõidupiletid kõikidele kodumaa ja Baltimere liinidele.

Ulgumerede piletid Inglise, Saksa, Prantsuse Rootsi ja Ameerika liinidele.

Kanadasse piletid Canadian Pacific Railway Co. liini peale.

Ohusõidupiletid „Aero“ ja „Derulufti“ liinidele.

Igale Tartus viibivale vilistlasele ja üliõpilasele on:

Jaani t. 16

(Raekoja taga)
Tel. 10-54.

„SALVE“

**Esimese järgu kohvik
oma kondiitri-äriga**

Jaani t. 16

(Raekoja taga)
Tel. 10-54.

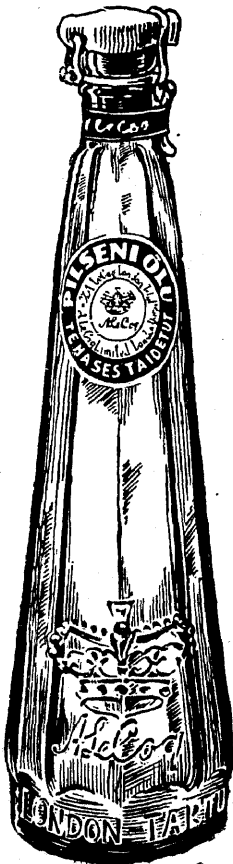
Kõige mugavam koosviibimise koht!

Muusika: k. 12— $\frac{1}{2}$ 2; 5—8.

Kolmapäeval, reedel ja pühapäeval TANTS k. $\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 11 õht.

*Igal ajal saadaval suurimas valikus igasuguseid kondiitrikaupu Tel-
limised, soovi korral kättetoimetamisega, täidetakse täpselt ja kiirelt.*

Suurima lugupidamisega: Nieländer & Treffner.

A.-s. A. LE COQ'i

London — Tartu

õllefabriku

õlu ja porter,

ning keedetud môdu, limonad, sooda, selters —
tuntud headuses.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA H'ALEKANDJA

V Soome-Eesti Üliõpilaspäevilt.

Kolmat korda sõideti üle lahe hõimusõsarate ja -velde maale, et kõvendada hõimusidemeid ja ametlikkude esindajate kaudu valmistada resolutsioone, mis oleksid aluseks tulevikus üliõpilashõimutöös ja hõimutöös üldse.

Üliõpilaspäevad olid määratud septembri lõpuks, kuid soomlasi oli vahepeal haaranud parlamendi valimispalavik — loomulikult läid siin ka tudengid agaralt kaasa — sellest tingituna lükati üliõpilaspäevad edasi oktoobri algupäevade peale.

Meil — vähemalt Tartus — tundus alguses õige väike huvi olevat järjekordsete üliõpilaspäevade vastu, kuid rõõmustaval kombel tõusis lõpuks osavõtjate arv küllaltki suureks. Üle 150 Tartu tudengi ja Tallinna tehnikumi õpilase alustas reedel 3. okt. matka Helsingi sihis. Mõnetunniline sõit üle mitte just rahuliku mere (andestatagu järgnevat väljendust — tütarlapsed tundsid eriti mere rahunust!) ja juba jõuamegi Helsingi sadamasse.

Vastas rohkearvuline kogu soome „ametivendi“ kõikide Osakondade lippudega — kajavad üliõpilas-lauljate suust võimsad tervitushelid. Laev sildunud — läheneb kuraator E. Saarinen ja tervitab saabunuid esimesena.

Väike tolliformaalsus, pakid asetatakse veoautodesse ja rongikäigu korras sammume koos vanasse üliõpilasmajja. Teel aitavad soomlaste marsitaktis lauldud laulud sammu kergendada. Vana üliõpilasmaja trepil esimene pildistamine ja algab „korterite otsimine“, mis tänu soomlaste eeskujulikule korraldusele sündis õige libedalt.

Väike puhkus oma „vastsetes elamutes“ ja juba kogunetakse uuesti vana üliõpilasmaja juurde, ei minna ühiselt vastuvõtule vabariigi presidendi juurde. Lühike tervitus lugupeetud presidendilt, millele vastas meie üliõpilaskonna esimees. Kajas kolmekordne „elagu“ eestlaste suust presidendi auks, mis tundus, võib-olla, veidi ebakohasena sel kohal (muide — sadamas jäi vastuseks tervitus-ju laulusõnadele kahjuks „elagu“ ära!). Külalistele pakutakse igaühe maitse ja soovi järgi teed või kohvi, lühike peatus ja juba siirdutakse ühisele lõunale vanasse üliõpilasmajja.

Õige hoorikkaks ja tujuküllaseks kujunes vastuvõtuball samal õhtul vana üliõpilasmaja saalis. Ei väsinud orkester kordamast üht ja sama tükki 4—5 korda, ei väsinud ka tantsijatepaarid. Ja kui tantsuvaheajal kõnet kuulsime mag. V. Helanen'i suust, siis panid

soojad sõnad hõimutundeid ka kõige külmemal inimesel liikuma, tundsi jälegi kord, et kõneleb suur eesti sõber, kelle sõnad tulevad südamest, kelle sõnad leiavad teed kuuljate südamesse. Muide — õige võimsa mulje jättis vahepeal esinenud Häme Osakonna suurearvuline laulukoor ja kui jõudis järg eestikeelsele „Tule koju, armuke...“, siis ei tahtnud kiiduavaldused kuidagi lõppeda.

Laupäeva hommikupoolik on määratud tutvumiseks linna tähtsamate paikade ja asutistega. Käiakse uues parlamendihoones, tutvunetakse Rahvusmuuseumiga, kus seletusi annab meile hästi tuntud dr. I. Manninen ja vaadatakse eksponaate Taidehallis — Soome Skulpturite Liidu näitusel.

Kella kaheks on määratud üliõpilaspäevade pidulik avamine.

Avar vana üliõpilasmaja saal täitub pea täielikult külalisist ja nende vastuvõtjast. Avamänguna kuuleme suurelt üliõpilasorkestrilt Sibeliuse „Finlandiat“. Selle lõppedes peab avakõne Soome Üliõpilaskondade Liidu esimees ins. Antti Soini, millele järgneb pikem tervituste rida. Kuuleme sooje tervitussõnu soome haridusministrilt, Helsingi ülikooli rektorilt, eesti saadikult, küllasõitnute nimel tervitab ksvl Paalman, mõ-

jemi maa hõimuorganisatsioonid toovad üliõpilaspäevadele parimaid kordamineku soove. Üliõpilaspäevade juhatajateks valitakse ins. Antti Soini ja ksv! H. Paalman, sekretariaati soomlastest prl. Haavio ja R. Halma ning meie poolt ksv!! H. Rutoff ja I. Tõnisson. Sellele väikesele proosalisemale osale järgneb prof. Lauri Kettunen'i soomekeelne kõne teemal „Eesti veri Soomes“. Lgp. professor jutustab huviküllases ettekandes Kalevala eesti motiividest, eesti laensõnust jne. — paeludes kõiki kuulajaid ja kiskudes neid kaasa pidevale tähelepanule. Piduliku avamisaastuse lõpul kuuleme jällegi juba eelneval õhtul üldise poolehoiu osaliseks saanud hämelaste laulukoori.

Aktusele järgnes ametlikkude esindajate esimene koosolek. Igaüks kõneles siin omas emakeeles, ometigi saadi üksteisest pea täielikult aru (ainult põline hõimutegelane Villem Ernits lisis juurde oma eestikeelsele mõtteavaldusile soomekeelse resümee). Harutusele tulid kõigepealt kaks soomlaste poolt esitatud resolutsiooni. Esimene kõneleb üliõpilaspäevade pidamisest tulevikus iga kahe aasta tagant, s. o. eri maal 4 aastase vaheaja järgi. Sellele vaieldakse põhjendatult soomlaste eneste poolt vastu (mag. Helanen) ja lõpuks ei olegi sel esitisel enam kaitsjat. Edasi on Eesti Hõimuklubi poolt esitatud 10 resolutsiooni — need kantakse ette ja otsustatakse valida nende ja soomlaste resolutsiooni läbi vaatamiseks kaks komisjoni. N. n. kirjanduse ja kirjastuse komisjoni valitakse soomlaste poolt Paavo Kuusisto, prl. Haavio ja Einio ja meilt ksv!! Tõnisson, Vahrberg ja Karro ning teise — üldkomisjoni soomlastest mag. V. Helanen, R. Halma ja Paavo Soini ja eestlaste poolt ksv!! Siil, Ränk ja Marmor. Sellega lõppes esimene ametlikkude esindajate istung.

Laupäeva õhtu oli reserveeritud külaskäikudeks Osakondadesse — nii umbes meie 1. mai taoline „rahvaste rändamine“. Oli üsna hõlbus asi siirduda ühest Osakonnast teise, tarvitses vaid uue üliõpilasmaja ruume läbi käia — ja egas Põhjalaste Osakondade maja

V Soome-Eesti Üliõpilaspäevade ametlikud esindajad.
Keskul istuvad Üliõpilaspäevade juhatajad ins. Antti Soini ja ksv! Hugo Paalman.

— Ostrobotnia — kaugelgi asunud. Võib julgesti väita — oli kahtlemata huvitavamaid õhtuid üliõpilaspäevade seerias.

Samal õhtul oli korraldatud kitsamale ringile — ametlikele esindajale ja kutsutud külalisile — pidulik õhtusöök vanas üliõpilasmajas. Siit ei puudunud loomulikult prof. Kettunen, samuti austas õhtut oma osavõtuga eesti saadik Hellat. Vaatamata väikesele osavõtule kujunes see paari-tunniline koosviibimine õige meeldejäävaks. Hoogsad lauakõned aitasid niigi head ja ülevat meeleolu aina tõsta.

Pühapäeval 5. okt. kujunes tähelepanavamaks osaks väljasõit Suomenlinna. Väikesel, saarega alalist ühendust pidaval aurikul toimetati külalisi kohale (õige rohkesti oli kaasas soome kaasvõitlejaid). Pärast umbes pooleteistunnist huvipakkuvat matka saarel, koguneti saarel asuvasse ohvitseride kasiinosse, kus kohvi serveeriti ja sekka tantsu löödi. Teiste lõbutsedes astusid eelmisel päeval valitud komisjonid kokku, et tassi kohvi juures põhjalikumalt läbi harutada eelmisel päeval esitatud resolutsioone. Üldkomisjonis läks asi õige libedalt, kuna teises komisjonis eestlastel veidi omavahel „jonnida“ tuli — seegi keerles vaid pisiküsimuste ümber.

Kell 5 tuli uuesti laevale (õigemini laevadele) asuda, et pärast kümneminutilist „merematka“ jällegi Helsingis olla.

Ametlikud esindajad tulid uuesti kokku plenaaristungile, teistel oli lühike aeg vabaks kasutamiseks jäetud. Resolutsioonide harutamisel suuri vaidlusi ei tekkinud, lahkavamis oli üsna kerge ühtlustada ja sellest ka tuli, et järgmisel päeval enam ei tarvitsenud ettenähtud ajal kokku tulla. N. ü. „mustenditena“ võeti resolutsioonid vastu, et neile lõplikku sanktsiooni anda Turus.

Esmaspäeva hommikupoolik oli jäetud vabaks kasutamiseks ja Turku sõitjale „ettevalmistuste tegemiseks“. Kella kolme paigu lähtub rong Turu sihis viies kaasa umbes 100 eestlast üliõpilaspäevade jätkamiseks soome „Tartus“. Helsingisse mahajäänuid tutvustatakse veel linnaga — käiakse muuseas Uimahallis, Helsingi surepärases saunas ja ujumisbasseinis, millist võimalust Turku sõitjad juba eelnevail päevil kasutanud. Põhjalaste poolt palutakse kõiki lahkumisõhtule Ostrobotniasse. Kodune ja lõbus koosviibimine on kestnud juba kauget üle kesköö, mil alles meeletub magamainemise tarve, et olla „kosununa“ järgmisel hommikul laeval.

Üliõpilaspäevade Helsingi osa on läbi, lahkumistund lähedal — ei taha seda uskuda, aga saatjate (muidugi õrnesmasoo) punased roosid kõnelevad kurba keelt lahkumisest. Veel viimsed käepigistused, viimsed hüüded „nägemiseni, näkemiin“, kostab põhjalaste hüüe „Hei, EÜS, hei“, viiburlaste sama hüüe „Reveliale“, ja „Indlale“, laev kaugeneb sillast, viimsed käeviiped ja juba sõidame vastu tormisele merele.

B. Karro.

Soome-Eesti
Üliõpilaspäevile
sõitjate
vastuvõtjad
Helsingi sadamas.

Meie kunstnikkonna kokkupuuteid Soomega.

Hõimuaate tulemusena peaks esinema vennasrahvaste koostöö nii vaimlistel kui praktilistel aladel. Loomulik, et selle taotlus nõuab vastastikust tundmaõppimist ja arusaamist kõigil neil aladel ja oludes, millega nad esinevad ja ühtuvad. Isiklikud tutvumised maa ja rahvaga, tema vaimlise kultuuri harrastus ja kultuuriliste institutsioonide kontakt on paremaks teehõõvliks selle koostöö edendamise teel.

Ja hõimuliikumist jaatades, küsime: mis on ühel või teisel pool olnud ja mis tehakse nüüd sõbralikuks tundmaõppimiseks ja koostööks? Puudutan siinkohal sellest seisundist ühel vaimlisel alal teotsevate inimeste tugevamaid kokkupuuteid Soomega — kunstnikkonna omi. Eesti kunstnikkonna soomesõbralikkus pole viimseid neist, kes sõnuavad vennastusliikumise suures kaadris. Küll ei saa öelda eesti kunsti-harrastusest seda, mida võime sõnada kirjanduse suhtes — oleme pea niikaugel, et võime õppida uuemat soome kirjandust eestikeelses tõlkes — kuid eesti kunstiloos on rikkalik minevik nii isiklikest kokkupuudetest kui ka sugemeid selle toodanguga tutvumise tagajärgedest.

Tugevam moment meie kunstnikkonna vahekorra arenemisel Soomega järgneb 1905. aasta sündmustele. Eriti mainitav juba seepärast, et noil ajal arenes uus

orientatsiooni suund meie kunstirahva ringis — läänepoolne.

Seoses sellega tuletame lühidalt meelde nende kokkupuudete eellugu.

1905. a. revolutsiooni aeg sai endisele mõttekäigule kunstitunnetamise alal jürripäevaks. Nagu prantsuse revolutsioon oli omal ajal tähiseks uue individualistlikuma ilmasuhte avardusel ka kujutava kunsti alal — nii sai ka 1905. aasta vene poliitilise elu lühiajaline segisõit väärtuste ümberhinnangu ajaks eesti kunstile. Meie edukam kunstiopilaste pere, kes õppis peamiselt noil ajal Peterburis, avastas eneses terava arvustaja mitte üksi tollekorde riigikorrale vaid ka Neevalinna kunstimeelsusele ja pedagoogikale. Rida aktiivsemaid eestlasi astuvad protestina välja parun Stieglitzi tüüpilisest vene bürookraatses rakendus kunsti koolist, milles seni olid leidnud sooja sadama ja lahket vastuvõttu enamik meie argonaute sel alal. Nende protestijate ridadesse kuuluvad kandvamad jõud sajandi pöörde generatsioonist — kujur Jaan Koort, maalijad Konrad Mägi, Nikolai Triik, kirjanik, maalija Aleksander Tassa ja litograaf Alfred Jensen. Mõistagi oli tulemusi sellest aktiivsest osavõtust kõigist neist küsimusist, milledest huvitus meie esimene teadlik linnanoorsugu ja kasvav intelligents. Arendades varakult enesetegevust

eesti spordi, mängu ja lauluseltsides ning „kõne ja kostmise“ koosolekuil, kuna teised rahvuslikud eneseavalduse võimalused puudusid vene režiimi tõttu, oli kasvatatud läänekultuuriga kokkupuute tarvet. Kuna aga Peterburis esinesid soodsad edasiõppimise võimalused rohkearvulise eesti kolonij ja tema läheduse tagajärjel, kasutati seda olude sunnil. Revolutsiooni päevad töid järsu teostuse ammugi aimatud veenele: mitte vene kaudu läheneda kultuurile vaid otseselt läände — uute ideede lähtekohtadest peame neid saama — meil olgu enesel vaba valik ja vahenditu osavõtt Euroopast!

Kuid selguma pidid eeskätt nende kunstiprotestantide moraalsed ja ainelised jõud koduses ümbruses. Ja kas pole hõimuliikumisele meeldivamaks märgiks asjaolu, et eesti kunsti orienteerumine läände toimus tegelikult ja kogus enesele uut jõudu vennasrahva kodus, Soome linna ja maameeleolu keskkonnas. Peterburis valitseva meelega sidemeid katkeskades, olid väljaastunud esialgselt peatunud lahus. Kuid kindel otsus eemalduda Venest oli kõigile neile sideaineks, ühendajaks. Isiklikudel kohtamistel ja kirjavahe-tustes kaaluti ja õhutati ärasõidu kava. Kuigi neil kunstiopilasil lõppsihina näis kindlasti olevat

Pariis, unistati esialgsest Soome asumisest, et puhata ja ette valmistada sõidule kunstimetropooli.

Aastal 1906 teostub lõpuks see unistus. Esimesena sõidab Soome varakevad Nikolai Triik ja asub Ahvenamaale. Mai esimesel nädalal järgnevad Konrad Mägi ja Aleksander Tassa üle Helsingi ja Turu Ahvenamaale. Hiljem sõidab ka sinna A. Tassa vend Rudolf Tassa, — viuldaja ja maalikajakonna üldine tuttav.

See oli esimene rühm eesti andekaid kunstihuvilisemaid temperamente põhjapoolsete suguvendade kodus. Ahvenamaal, Öningeby külas, tund kõnniteed Maarianhamina linnast, Nedra Kanapansi tallu oli kogunud see san-garite jõuk ennast kosutama looduse ja tööga. Soome saaremaastiku meeololu pidi võõrutama neid maadlusest vene politseiga ja vene kunstimeelsusega. Ja tõsi, need eesti kunstnikkonna tõhusad toed süvenesid loodusesse, esmakordselt omas meeololukas elus, just Ahvenamaal. Otse rousseaulikult oli valdanud kõiki neid looduse puhas primitiivsus ja õpiti nägema tema dekoratiivseid, monumentaalseid vorme ja intiimseid varjun-deid.

Nii kirjutab K. Mägi oma tut-tavale Čita'sse vaimustatud kirja Ahvenamaalt 12. juunil 1916, mil-les peegeldub tema ja ta kaas-võitlejate meeololu selles uues ümbruses.

„Tõesti peab ütleva — maailm on ilus, nagu näituseks siin on niipalju ilu-dust ja suurst looduses et imesta. Poole taevani ulatavad kaljud, haralised män-nid, nagu neid ükski Soomemaal võib näha ja imeilusad pikkad ja peenikesed kased. Kui õhtal kuskilt kaljumäe pealt ümber vaatad, kus silm laia merd ja lõp-mata palju saaresi näeb, kui meri sala-liselt kohiseb, siis peab küll arvama, et midagi vägevamat ei ole kui põhjamaa loodus. Seda suurst vaadates tunned ennast nii väikse ja võimetu olema selle määratu jõu vastu... Elu on minul siin väga hea, iseäranis saan ma alles nüüd aru, mis see tähendab vabas looduses olla (mõistagi kõht täis) sest mõtted just ronivad pähe ja tunned, kuida fantasia kasvab. Sügiseni loodan siia jääda, s. o. kui takistusi ei tule, aga igatahes olen kaunis kindlaks teinud, maksku mis mak-sab siia jääda...“

Ainuke rumal asi on siin see, et iga paari nädalaga paari saapaid ära peab lõhkuma ja ka riiete pääle ei heida armu sest maalimise juures satud vaimustu-

sesse ja ei märkagi kuidas värvi plekid kuue külge ilmuvad. Meid on siin kolm eestlast — kõik väga kunsti poisid, nii et maalimise juures kuni nina otsani en-nast värviga määrivad, sellest hoolimata, et kõigil viimane kuub seljas on. Üle-üldse on siin väga lõbus — kaljusid mööda ümber uidata, maalida, meres supelda ja vahel oleme Alandi saart mööda kuni 40 versta jalutuskäikusi teinud. Igatahes tunnen ma sellest siinolekust palju kasu —.“¹⁾

Selle põhjamaise ümbruse kir-jeldust, mis nii tugevalt haaras tol ajal meie kunstnikke, leiame ka Friedebert Tuglase juures, kes vee-tis samal saarel, samas külas ja talus järgmise aasta suve:

„Vaevalt olime enne Ahvenamaale sattumist aimanudki selle omapärase maailma olemasolu: Sajad ja tuhanded saared ning saarekesed, kaugel meres, kümnekond tundi sõitu nii Turust kui Stokholmist. Kesk lõpmatut saarteräga suurem kindelmaa, pääsaar, selle ja Lem-lardi ning Lumparlandi vahel ainus avar-ram veteväli — Lumpari meri. Muidu ikka segamini nii maa kui vesi. Järsud merre laskuvad kaljuseinad, igavesti unu-tet kivisaared ja vaikivad lahed. Kõr-ged käabusmändidega kaljumäed, kuid nende vahel metsad ja niidud nii lop-saka, otse lõunamaise taimestikuga, mida võimaldab ainult soe merikliima. Mets-roosid, metskirsiid, mingid üleni suuris valgeis õites puud ja siis Lumpari meri ise — igalt rannalt, igal kellaajal ja iga ilmaga iseilmeline, tuhandes toonis veet-lev, pärlamutrine, heleroheline sametsi-nine. Eemal Enesetapjate saar ja Punase lehma päikeses põlevad kaljud.“²⁾

See oli koht, milles läheneti loodusele ja millest sepitseti plaane eesti kunsti arenemise kasuks. Puhtverd boheemasena elati töö-tades selles ümbruses. Seal siir-dub K. Mägi skulptuuri alalt maa-lingule ja graafilistele töödele; seal algab A. Tassa otse jaapan-liku innuga omi akvarelle loodu-ses; seal kujundab N. Triik oma eepilist kompositsiooniandi põh-jamaise meeoluga. Ahvenamaal kristalliseerusid eesti moodsat kunsti kandvate jõudude loomu-likud annid.

Sügise tülles asub kunsti-kolonii Ahvenamaalt Helsingisse oma leivamuresid ja vaimlisi hu-visid rahuldama. N. Triik teos-tab mõne kuu järele Pariisi sõidu, kuna K. Mägi ja A. Tassa asu-vad Helsingisse kogunenud eesti

maapagulaste kirju koloniasse ter-veks talveks. Leivateenimine sun-nib neid otsima kõrvaltööd oma õpingute ja kunstiharrastusele. Nad asuvad Suomalaisen Kir-jallisuuden Seuras Hurda eesti rahvaluulet ümber kirjutama. Kuid kõrvuti selle tööga tutvunevad nad ühtlasi ka Soome kunstitoo-danguga. „Soome kunstis on mi-dagi sellesarnast, mis meie Ees-tiga väga kokku läheb, kirjutab ka Mägi Pekka Halose „Teera-jajad Karjalas“ kujutava post-kaardile ja nimetab teisel Axel Gallèni-Gallela „Lemminkäisen äiti“ tähtsamaks Soome kunsti-teoseks. Kuid salgamata oli N. Triigile neil tema arenemis-aastail Soomes viibimine veelgi mõjukam tema produktiooni laadi läheduse tõttu soome kunstile. Ja koguni võiks nimetada seda vor-mi edasiandvat kontuuripüüvust Triigi toodangus tugenevat Gal-lèni teoste mõjule.

Talvel Helsingis viibimise ajal kavatsesid nii Mägi kui Tassa oma eriharidust täiendada ka Ateneumi joonistuskoolis, kuid see jäi teos-tamatuks nende elumurede taga-järjel, mis saatsid tervet kunsti-pagulaste peret noil abiväheseil ajal. Nii sügavaid jälgi kui jättis läbielamustesse suvine viibimine Ahvenamaal ei toonud enesega kaasa pikk talv Helsingis. Küll tutvuneti Soome kunstiga muu-seumides ja katkendiliselt püütigi teha loovat tööd, aga enamik aega kulutati leivateenistusele ja neile meeoludele ja huvidele, mis valitsesid mitmekesises ning närvilises emigrantide peres. Olgu ehk nimetatud siinkohal, et Vilde toimetusel ilmuv „Kaak“ võimaldas Helsingis olevaile kunst-nikele kaastööd, millest vaid osa võtsid A. Jenson ja K. Mägi.

Sügise poole 1907. asuvad K. Mägi ja A. Tassa Pariisi matkale, kuhu N. Triik aasta varem ette jõudnud. Nii lõpeb esimene arvu-kas ja läbielamusrikas eesti kunst-nikkude Soomes viibimise aeg. Kuid eesti kunstirahval on tei-sigi mitte vähem huvitavaid kok-kupuuteid Soomega.

(Järgneb.)

Rud. Paris.

1) Kirj. J. Rootslasele.

2) Friedebert Tuglas, Kriitika II lk. 53, 54.

Uusi sõprussidemeid Soome-Eesti üliõpilasorganisatsioonide vahel.

Juba aastate eest alanud sõprussidemete sõlmimine Soome ja Eesti üliõpilasorganisatsioonide vahel on saanud tähelepanuväärivaks liikumiseks mõlemate rahvaste üliõpilaskonnas, mille lõppsihiks on kõikide mõlemate maade üliõpilasorganisatsioonide vastastikune sõprus ja koostöö suureks soomesugu rahvaste tulevikuks.

Äsja teostus jällegi uus sõprusleping, — ühelt poolt **Eteläsuomalainen Osakunta** ja teiselt poolt **Eesti Naisüliõpilaste Seltsi** ning **E.Ä.S. Põhjala** vahel, mis pidulikult alla kirjutati Eteläsuomalainen Osakunta 25. aastapäeval, 10. skp. Helsingis. Tegelik sõprus mainitud organisatsioonide vahel tekkis juba läinud semestril, vastastikkuse tutvustamise ja esindajate külastuse tagajärjel.

Eteläosakunta näol on Soome-Eesti sõprusliit kasvanud arvuliselt seitsmesaja üksikliikme võrra, kuid

ka moraalselt on tähtis Soome üliõpilaskoolilinnade organisatsiooni (osakunnas on 80 %/o-i helsinglasi) liitumine Soome-Eesti sõprusliitlaste perre, pealegi on mainitud osakunnast võrsunud meilegi hästi tuntud hõimutegelasi, pr. Enäjärvi-Haavio, prof. Krohn, kauaegne osakunta inspektor j. t. Kuivõrd suure populaarsuse ja sümpaatia omab mainitud osakund Soome pealinnaseltskonnas, see ilmestus osakunta aastapäeva aktusel ja järgnevail koosviibimistel rohkearvulisest seltskonnategelaste esindusest ja nende tervitustest ja kõnedest.

Hõimuharrastus osakunnas ei ole sugugi noor ega äsjatekkinu, vaid osakunnal on sellel alal juba teatud ajalugu. Nii on osakund võtnud osa 1906. aastal moodustatud Karjalakomitee tegevusest, peale selle on juba ennemgi

Sõpruslepingu allakirjutamine.

«Looduse» uhinnatud romaanid.

„Looduse“ romaanivõistlus on kujunenud meil aasta oodatuks kirjanduslikuks suursündmuseks. Kui välja arvata 1928. aasta ikaldus, siis igal sügisel tema tulemusena auhinnatud teosed pole olnud vaid aasta tähelepanuväärivaks vaid tähelepanutavatekski. Just see endale üldise tähelepanu koondamine on andnud „Looduse“ romaanivõistlusele ta tähtsama ja väärtuslikuma joone noorte talentide avastajana.

„Looduse“ romaanivõistlusest on saanud autoriteerne arvustaja, kes vaeb, vaeb ja otsustab teoste üle, ainult teoste üle, ilma et küsiks autori minevikku ega teeneid. Säärane on tema vabastav misjon meie piiriluses, kus silm ikka jääb rip-puma lisandite ning pisiasjade külge, ilma et põhjalikult uuriks sisemust, kus arvustamise juures tavaliselt isiklikud sümpaatid, antipaatiid ning parteid mängivad peaosas ja takistavad asjalikul kaalutlusel läbilõp-mast.

Siin on ka ilmne meie oludes võistluse paremus toetuse printsibiist: pangem omeli „Looduse“ romaanivõistluse taoline ettevõtte võistluse Kultuurkapitaliga! Pole kahtlust, et asjalik ja õiglane arbiiter peaks vi-listama esimesel roundil võitjaks esimese, nagu lubaks „Olionilgi“ rahulikult lüüa knock out „Loomingu.“

Nähtavasti meie pisikestes mõo-detes ainult anonüümsus saab tagada asjalikkuse. Saavutis on pea-asi, mitte tegija hiilgus. Ja ses mõttes on „Looduse“ romaanivõistlus olnud üks õiglane algatus ja teostus haganate eraldamiseks teradest. Ta pole taht-nud nimesid, ta on nõudnud töid. Ja, ennäe, iga aasta tuleb seniolema-tute või halvaks pandutegi nimeid töid ja eesliidugadega (pardon — „Loo-dus“!) lööb andekuse Simpson maha vilistide hulgas (pardon — Kultuur-kapital ja Kirjanduslik Olümp!). —

Tänavusel noodatõmbel on „Loo-duse“ võrku jäänud kaks päris tore-dat kala. Ma ei tahaks aga enam jätkata seda võrdkaju, sest muidu ütleksin, et üks neist (eksiarva-muste vältimiseks tunnistagem: see on „Keha ja vaim“) on maitsev suur, rasvane, rammus siig, teine aga (ta mitte-zooloogiline nimi on „Vaba-duse eest“) rahutum, jõulitem, huvitavam kala — ma ei tea: kas see sipleja on koguni mõni lilliput — hai, või ainult havi. Aga seda teaksin kindlasti, et kolmas kala „Loo-duse võrgus on kibe kilu, kui ta ka on enda ristinud „õilsaks“, (par-leu!) „valeks“ (kahju!). Pedro Krus-teni töö on Helene Ranna ja Johan-nes Lapi raamatute kõrval nagu när-veldav linna untsantsakas tõsiste maa-meste hulgas. Mitte, et tal üldse

poleks elutõsidust. Aga teiste kõr-val tema probleemid on nii ebaolulise-d, nii tühised ja pealiskaudsed, et eelmistest on kahekordselt hea meel. Pange hing, pange elu vekslipa-berite kõrvale, ning kohe teie taipate, milline vahe on nende teoste laadi vahel.

Aga enne nende tööde endi ligi asumist peab kirjastus „Loodusele“ ütleva mõni avalik sõna nende raamatute turukaubaliku välimuse kohta. Trükk on ju hea ja formaat sümpaat-lik nagu varemgi. Aga kaaned on seekord täitsa võimatud: maameheli-k „Vabaduse eest“ on „kaunistatud“!!! Emil Janningsi ja Henny Porteniga, Helene Ranna romaanil välimus on üks täitsa vussitud sentimentaalsus (mida raamat pole kõige humanitsemise peale vaatamata kaugeltki!). „Õilsa vale“ madune kaas on siis veel kõige parem, vähemalt sisuko-hasem.

Helene Ranna: „Keha ja vaim.“

Helene Rannal on kolme-kordne õigus saada esmalt märgitud. Autori avastunud pole enam iarvis paarõhku panna ta teose esimesele auhinnale objektiivse õigustusena; subjektiivselt kaalub veel enam, et ta kolme seas on ainus naisterahvas ja meile kõige ligem tudengi inimesena. Kõigi kolme ajakohase vooruse peale

(1909. a.) vastu võtnud Soomet küllastavaid Eesti üliõpilasorganisatsioonid. 1919. aastal oli osakunnal kavatsus teostada Soome-Eesti üliõpilasliit. Kujuka ülevaate kogu sellise organisatsiooni tegevusest ning harrastusest annab osakunna poolt 25. aasta päevapuhul välja antud teos *Uusimaa I*.

Nagu juba mainitud, toimus sõpruslepingute allakirjutamine osakunna 25. aastapäeva puhul, mis juhuks oli kutsufud Eesti Naisüliõpilaste Seltsi ja E. Ü. S. Põhjala esindajad lepingu allakirjutamisele. Osakunna juubel algas Aleksis Kivi sünnipäeva mälestamisega, mis puhul sõideti Aleksis Kivi hauale, kus pandi pärgi ning lilli nii Soome kui ka Eesti üliõpilaste poolt.

Aktus juubeli puhul ja sõpruslepingute allakirjutamine oli uues üliõpilasmajas. Juubeli puhul anetasid Eesti organisatsioonid aadressid. Osakunna uue lipu õnnistamise puhul kinnitati lipuvar-dasse E. Ü. S. Põhjala poolt hõbedane põhjafäht.

vaatamata pole ta tulnud toime ajakohase romaaniga. Emb-kumb: „Keha ja vaim“ on minevik, või tuleviku eelteade (tulevik ise aga igatahes veel ammugi mitte!).

Üks noor naiskoolmeister kusagil kaugel Kolkasaaremaal abiellub ühe kehaga, pardon — talumehe ning masinistiga. Tolles naises säilus aga vaim ja pikapeale ei sobinud enam vaim kehaga — haritud, „saksikul“ naisel sai omast oluvõrrast maamehest villand. Aga siis tuleb üks võõras „vaim“ — keegi doktorihärra Soomest Saaremaale — ning arstib selle keha ja vaimu sobimatus, liidab hingelise naise endisest tugevamini kehalise mehega. Ja tulemus on laps ja ilus (roosiline!) tulevik. See on see esimese auhinnaga kroonitud „Looduse“ lugu.

Problem ükski on haruldast huvitav. Ma ei tea, kuivõrd autor ise selles on olnud teadlik, igatahes selle „vaimu“ ja „keha“ vahelise sobimatuslikvideerimise viis on päris korralikult läbiviidud psühoanalüütiline ravimistoiming kõigi vajalikkude astmetega: „vallandamine“, „koondamine“, „ülekanndamine“, — ainult et arsti käsi käib halvasti ja ta armub hoolitsetavas (arstipraksises see oleks võinud lõppeda protsessiga). Aga see on vist ainult õige instinkt, mis preili Rannat on pannud voolima „keha“ ja „vaimu“ vahekorra mõistuselegi taibatavaks. Sest „filosoofiat“, mida seal juures harrastatakse, ei jõua jutumärkidegagi ära kaitsma, ei see sealjuures peab kujutama veel

Ohtul oli pidulik koosviibimine ja ball vanas üliõpilasmajas. Arvurikastes pidukõnedes väljendus sooje sõprustundeid Eesti vastu. Eriti liigutavaks ja sügavalt hõimufundeid haaravaks kujunes prof. Krohn'i kõne Soome-Eesti tegelikust hõimufööst. Uut sõprusliitu tervitades mainis prof. Krohn, et selline liit võib anda uut hoogu Soome-Eesti lähenemisele, olles veendumuses, et see on tugevam kui ükski diplomaatiline konventsioon. Samuti kõrgelt hindas uut sõprusliitu pr. Enäjärvi-Haavio, omas tervituskõnes küllalistele.

Eesti üliõpilaste esindajad omas vastuses tänasid tervitajaid Eestile öeldud soojade ning sõbralikkude

sõnade eest, ühtlasi mainides tänuga soomlaste abi, eriti vabadussõja päevil.

Järgneval päeval tutvustati eesti esindajatele Helsingit ning õhtul käidi ooperis.

Eesti esindajate lahkumine Helsingist kujunes liigutavamaks momendiks värkete sõprade hinges.

J. Ots.

Pärjapanek Aleksis Kivi hauale.

mingit „uut evangeeliumi“. Need on korralikult reastatud ja viisakalt voolitud commonplace'id, mida see dr. Saat omale, ei August Ranniku Ilmale ette laob. Ei saa kellelki pärast nende keskpärasuste lugemist veel nõuda — ta uskugu, et see kõrgesti- ja peenelharitud noorherra olevat mingi erakordne inimene —!

Aga lõpeks pole see jutt ju filosoofiline raamat, et seda maksaks arvustada sellelt seisukohalt. Jutus ju peaaasi, et lugeja intentsioonist saaks aru; ja see on siin nii rasvaselt peale määratud, et iga pimegi katsub, — kui midagi arvustada maksab, siis ainult karaktereid endid, nende ülesehitust ja vahekordi. Sest peamiselt „Keha ja vaim“ on realistlik psühholoogiline romaan. Ja see peab olema ka arvustaja lähtekohaks.

Kolm kuju kannavad seda teost: keha (talumees August) ühelt poolt ja vaim (doktor Saat) teiselt poolt ning keskel Buridani eesli haledat rolli modifitseeritud kujul vahendamata naine (koolmeisterinna ja abikaasa Ilma). Nii siis skeem:

KEHA — NAIN — VAIM, mis võidab Descartese dualismi. Aga kas võidab?

Seni kui naisel on tegu kehaga, tuleb ta ilusasti toime; ainult vähe produktiivne on see ühendus. Igatahes on vahekorra kujutamises autor ainek üle ja meie võime lugeda päris nauditava ja usutava loo ühe naiskooliõpetaja naitumises maamehega, naise ja mehe hädadest ning

tööst Mõlemad karakterid on tubliid ja teravalt kujutatud. Mees — keha on vahel liiga nutune, aga mis sa teed, kui naine kirjutab!

Kui aga naisel tuleb tegu vaimuga, siis läheb tuju täbaraks. Tõsi, naine ise jääb endiselt selgepiiriliseks ja täitsa taibatav, m i k s ja vajab vaimu. Aga see kurioosne vaim, mida „ainuit tunnete kaudu võib mõista“!

„Vaimu“ all mõistab preili Helene Ranna Jessukest, kes suguliselt peab olema nõitralne („õi“ on kindluse rõhutamiseks!) ja kes ennast segab selle maailma asjusse ainult abimehena ihulises ja hingelises merehädas. Selle „vaimu“ jätab autor pealekauba õhuliseks, nagu spiritistlik seanss — kuuled küll, kui hästi läheb: näed ka — aga mitte ei usu!

Et usku võita, läheb romaani teine osa ja lõpp sentimentalseks ja romantisevaks (seda hüütavat ka „positiivseks“). Ja kujuneb tunduvalt nõrgemaks esimesest poolest. Kuid see ei ole „töö“ viga (meil annab arvustus pikemate teoste juures traditsiooniliselt nõu kärpida ja kohendada). Tööd on tehtud küllalt ja liigagi palju: teose põhi-idee on selles suunas mindud ausalt lõpuni. Aga mulle tundub, et keha-naine-vaim — probleem selles suunas üldse ei anna lõpuni käia, see tähendab — hea ni lõpuni käia. Inimliku elu lõpp on katastroof, ja see probleem on meie elu küsimus. Kuid siin oleme ilmavaate man väljas ja peame taanduma ning preili Helene Rannale lubama ruumi tema lahenduskatseks.

Kõne toon üliõpilaste keskel.

Meil, üliõpilaskonnas valitseb omapärane toon — seda ei taha salata —. Ta erineb tõsisest, kui ka asjalikust, kaineist toonist. Tal on vähe ühist naljatleva ja rõõmsa tooniga. Meie, üliõpilased, oleme leidnud talle ka omapärase termini — „haasiv“ toon. See sõna „haasimine“ kuulub meie üliõpilaste eri šarooni. Sõnad levivad ruttu. Ka tooni anname peagi üle. Algul sõpradele, sugulastele, hiljem viime ta rahva sekka.

Kas on aga sel „haasival“ toonil eluõigust?

— Kas see toon edendab sõprust, kas ta aitab kaasa kaasvõitlejalikule suhtumisele? — eeskätt seda peaksime silmas pidama, kui tahame siinkohal õige otsuse teha.

Olen jälginud kaasvõitleja suhtumist teisesse kaasvõitlejasse kõnesoleva tooni abil. — See on diplomaadi toon. — Selle tooni

taha võib peita viha, vaenu, võib peita ironiat, võib peita oma arguse, tõtt otse suhu öelda.

Kas meie üliõpilaste peame ja tohime olla suhtumises üksteisega ebaotsekohesed? Kindlasti mitte! Mitte otsekohene suhtumine edendab vaenu ja tekitab teatud pingutatud vahekorra. Kaasvõitlejad ei saa, ei taha vahest ei julgegi enam rääkida üksteisega otsekoheselt, kui selleks terav tarviduski.

See pingutatud vahekord, mis pahatihti alguse saanud ei milleski, võib kasvada ja kasvada ja lõpuks õhku paiskuda vihase raksatusena. Tekkinud vahekorra on siis raske parandada, sest ta on aegade süvendatud. Ta võib kaduda ka vaid ajajooksul, kuna ta siis ei tarvi ainult aega vaid ka head tahtmist ja ideaalset mõtlemisviisi.

Milleks aga üldse viia vahekord säärase pingeni?

Kui meie teod on ausad, tegu- vus sirgjooneline, miks ei võiks siis meie väljendusviis olla otsekohene.

Arglik kõrvalepuiklemine „haasiva“ tooni taha — ei ole sobiv üliõpilastele, sellele osale rahvast, kes kõikide aegade keerises ikka ja alati peaks kehtastama oma rahva püüdu kõrgemale ja paremale.

See n. n. „haasiv“ toon, varjuna tarvitav õige tundmuse katteks — on argade toon, on inetu ja pahatahtliku iseloomu sõjariist.

— Räägitakse see ei olevat siiski nii, nagu eelpool öeldud. See „haasiv“ toon just kasvatavat inimest. Ta edendavat vaimukust, õpetavat enese eest seisma.

Eitan absoluutselt säärast õppeabinõu isiku iseseisvuse saavutamiseks. Eitan teda ka vaimukuse tõstva tegurina.

Vaimukus lööb enesele tee läbi ka teisiti. Ta ei pruugi alati tugeneda ironiale, vaid võib seista üksinda omal jalul. Seda väärsem ta on!

Kasvatusallikana iseseisva isiku kujundamisel ei saa kõnesolev toon juba sellepärast arvesse tulla, et ta teeks inimese ühel ajal ka kibedaks, teravaks.

Meil, eestlastel on iseloomus juba küllalt palju kibedust. Meil, avalikus elus küllalt palju pilget ja naeru, küllalt palju eitavat ja tigidat suhtumist üksteisesse.

On aeg vabaneda sellest. On aeg vallandada ironia, sarkasmi võrgust selle, mis meis veel säilunud ilusat, puhast ja otsekohesest.

Meie, üliõpilased peame sammuma esirinnas. Sammugem! Vabanagem toonist, mis ei edenda sõbralikku suhtumist üliõpilaskonnas, ega ei teo paremuslikke muudatusi seltskondlikku ellu. Parema tuleviku nimel olgu väljendusviis sama otsekohene, kui meie tegusid juhtiv vaim.

Mis küll valjult — mõistuslikult täitsa ei klapi, naistele, tundeinimestele ja romaaniilugejatele aga on üks ilus ja õilis nauding, mis toob ära arvamat kasu meie hingele — see on keha ja vaimu ühinemisele. —

Kui sisu juures pöördume vormi manu, siis tunnustame avameelselt: siin on tehtud kõik, mis seisib ühe inimese võimuses ja teiste inimeste arvustuse kaasabis. See romaan on käinud juba eelmiselgi iludusvõistlustel ja selle käigu ebaõnnestumisel teinud enne järgmist läbi kõik võimalikud ravid ja kuurid. See selatabki niisuguste lausete tekkimist, nagu: „Pealegi, olles õpetaja, oled ju pooleldi kohustatudki hoolt kandma mitte üksi lastepere, vaid ka täiskasvanuteigi vaimuelu eest, liiatigi kui see on kangus.“ (lk 9). See stiilil ülivoolimine on teinud kohati lugemise raskepärases, igalpool aga teose igavaks. Huvitavat pakuvad selle eest mõistetud, mis pole kaugeltki nii korrallikult läbi mõeldud kui keel. Näiteks, kui üliõpilasest-autor võib kõnelda „radio-aktiivsest jõust kehast läbi naha“ (lk. 302). Aga saare murre on tõesti ehine ja uhke! Ja lõpeks tunnustama peab, et üks inimene kes voolib ja viilib oma keelt sedavõrd, et see inimene asjatult ei hakanud uuendama ja veiderdama, vaid ainult rahulikult läks raskepärasesse.

Kompositsioon on igatahes väga

korrallikult läbi mõeldud, tühtlaselt voolav sündmustik moodustab laia ja soliidset voolava jõe. Lõpposas võib-olla tundub Soome retk asjatü kosekeerutusena, aga andkem see andeks hõimutunnete nimel.

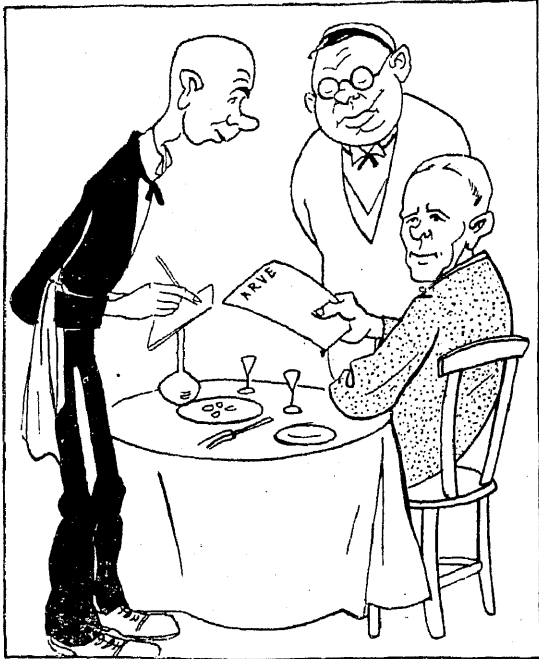
Kokku võttes peab ütleva, et see töö on korrallik, kuigi tavalisevõitu. Kui temas ka on vastolulisi ja suurt kunstilööd segavaid momente, hea ja korralliku lugemismaterjalina ta on täitsa esmajärguline ning väärrib tõesti oma auhinda. Ja lõpeks — eks ole meil tekkinud tarvidus hea ja korralliku lugemismaterjaligi järgi, kuna senised romaanikirjutamise katsed ikka olid suunatud ma-ei-tea millise suurteose loomisele. Need „suurteose“ tegemise katsed on seni ebaõnnestunud. Ja on hea meel lugeda korrallikku, veidi keskpärast „Keha ja vaimu“ huvitavate probleemide ja karakteritega elujaatavas vaimus ja rahulikus ning igapäevases keeles, seaseemel et ennast vaevata võimatute genialitsemistega. Meie inimesed pole veel õppinud lendamise; mõislik, et nad pärast taeva- laotuses ebaõnnestumist pöörduvad kindlale maale. Helene Ranna „Keha ja vaim“ on siin üks korrallik esimese- auhinna töö alguseks; võib-olla õnnestub lõpeks just siin rahulikus miljööös see, mis ebaõnnestus avaruses: Suur Heide.

(Järgneb).

Ilmar Tõnisson.

Marta Oshch-Otsason.

Tudeng väljaspool ülikooli ehk

Matemaatik: Nii ruttu arvasite välja meie võla, missuguse valemi järel teie seda tegite?

Loodusteadlane: Teie olete nagu see lilleke, nagu see õieke, nagu ... noh, kuidas selle ladinakeelne nimetus õieti oli.

Vastuseks eelnevale.

Kuna eelnev kirjutus kõige hea ja ideaalse nimel kuulutab sõja haasivale kõnetoonile, siis tahavad järgnevad read selle iseenesest mitte nii patuse tooni seisukohta kaitsta.

Enne oma seisukoha väljendamist tahaksin tähendada, et kõnesolev küsimus iseenesest ehk ei taha mahtuda täpse väljenduse piiridesse, mis tõttu võib vahest järgnevais ridades leiduda ebatäpsusi ja arusaamatusi; niisuguseid palun igatahes mitte võtta haasimisena ja neist mitte välja lugeda mingisugust „tighted suhtumist“, mida siinkohal koguni pole kavatsatud.

Erikeeled tekivad eri ringkondades ja seltskonnakihtides, tekivad ühes erilise sõnavaraga, teinekord väga iseloomulikugagi. Kui neis sõnavarades leidubki niisugust elementi, mida meie meelsa-

mini ei kuuleks, siis ei saa igakord ühel hoobil erikeelt välja tõrjuda, sest niisuguse tekkimine ei ole juhuslik nähtus. Nimelt on asi selles, et ka siin, nagu väga tihti mujalgi, on oma põhjus, ja pealegi tahab see olla psühholoogiline. Hädaohtu ei tarvitse niisuguses erikeeles näha, kuna see jääb ikkagi neisse piiresse, kus on tekitavaid ja säilitavaid põhjusi. Erikeeletega puutume kokku küll vaid eri ringkondades (sõdurkonna erikeel, ohvitserkonna eritoon jne), kuid kuipalju sellise keele või tooni elementidest on levinud kogu rahva sekka? Võib-olla, vaid üksikuid ja nendegi vastuvõtt pole kellelegi sunduslik.

Haasimise juures kohtame sama nähtusega — siin mitte erisõnavaralise keelega, vaid erilise tooniga. Tahaksin siingi juhtida põhjusele: mitte juhuslikult ei ole

tekinud üliõpilasperes eritoon, ja just selline toon, mida nimetame haasivaks. On siingi tegemist põhjustega, vist küll tõsiste psühholoogiliste põhjustega, milliseid arvestades võib küll julgesti öelda, et moraliseerimisega selles asjas ei muuda midagi, olgu siis, et lähemalt kaalumisele võtta mainitud põhjusi ja eeldusi. Ometi selleks nagu ei oleks vähematki tarvidust. Haasimise mõiste, nagu ta meil praegu esineb üliõpilasperes, on väga laialdane ning jätab suure individuaalse vabaduse. Sellesse kuulub niihästi vaimukas-humoorne, teisele sihitud kõnetlustoon, kui ka teravus ja häbematuski, mille olemasolu ilmast ei saa kaotada. Lisandub veel asjaolu, et haasimise all teinekord mõeldakse säärastki, mis kuidagi ei mahu sellesse mõistesse. Oluline ei ole igatahes haasimisel sugugi see,

õpiala toob kaasa ühekülgse ilmasuhtumise.

Filosoof: Mis te ärritute, et ma teile maksta ei saa, katsuge sellesse ometi suhtuda filosoofilise rahuga.

Majandusteadlane: „Mis, vekslit pikendad jälle?“
„Ja, onuke — praktiseerin pangaasjanduses.
(Järgneb.)“

et siin peaks tigidus,* ironia või viha sisuks olema. Tegemist on kõigepealt ainult tooniga, mille olu, võiks küll öelda, on ironia ja tigiduse põhiliselt heatahtlik teesklemine, kaugeltki mitte ironia või viha edasiandmine. Nagu keelde üldse mahub igasugust tundesisu, nii mahub sellesse toonigi, mis iseenesest väga loomulik ja terve nähtus. Ainult häbematut väljendust ei tarvitse selles toonis keegi näha, samuti seda mitte tarvitada häbematust väljendavana. Selles toonis väljendub ometi isiklik takt, nagu igas läbikäimisviisis ning isiklik takt määrab siingi raamid ja piirid.

On üliõpilasingkonnas pütud rääkida selle tooni kasvatavast väärtusest, võib-olla, natuke õigustatultki. Ei tahaks kinnitada, nagu ksv! O. tähendab, et haasimine annaks juurde valmist. Et haasiv toon meie võimele väljastpoolt mingisugusi sisulisi väärtusi juurde annaks, ei saaks vist küll konstateerida, küll aga, et see meis olemasoleva paneb liikuma,

harjutab ja ehk midagi kujundabki. Silmapilkne olukorda kohanemine ja reageerimisvõime võivad siin arvesse tulla. Ja need iseenesest ei ole halvloomulised, vaid vastupidi — healoomulist reageerimist ja tabavat väljendust harjutab haasimine, ning see kõik ei ole kaugel väljenduse ohjeldamisest, milline on küllaldase kasvatusliku väärtusega. Märkatav vahe on siinjuures vanema ja noorema üliõpilase reageerimisviisidel, missugune asjaolu ise kõneleb enese eest. Igal juhul, haasimisel ei tule intelligents ja isiklik takt vähem nähtavale, kui igasuguses muus väljendusviisis.

Ksv! O. soovib haasiva tooni asemele otsekohesest väljendusviisi, „tõe otse suhu ütlemist“. Meie oleme otsekohesed: tavalisel asjalikul vestlusel meie ei haasi, vaid isikliku taktiga paigutame sellesse tooni sellekohase vestlusesisu. Mis puutub aga „tõe otse suhu ütlemisses“, siis ei kata see sugugi haasimise mõistet, kuna haasivat tooni võib tarvitada pal-

juks muukski, kui „tõe“ edasiandmiseks. Teiselt poolt on muidugi küsitav, kuivõrt õigustatav on kõlbiliselt see, kui meie igapähele „tõe“ otse suhu ütleme, eriti kui tegemist on akadeemilise isiku intelligentsiga.

Mis puutub aga kartusse, et haasiv toon kanduks edasi laiematesse hulkadesse, siis on see asjatu: oma vanemaid meie ei haasi, ka mitte väljaspool akad. ringkondi seisvaid isikuid. Haasiv toon on omane üliõpilasingkonnale ning võib püsida ühenduses ideaalsemaga mõtlemisviisiga.

Kui nüüd tahetakse kuulutada sõda sellele toonile, siis on mõtet küll ainult juhtida terav ots sellele, millal ja kuidas keegi mõistab ning tarvitab haasivat tooni ning millist sisu sellega väljendab. Sel juhul on aga tegemist juba isikus eneses olevate seadete ja alustega ning, see küsimus ei ole lahendatav nii kergesti.

Erika Veidenbaum.

In memoriam.

Gustav Saar †

Jälle vajuvad sügised udud jõeäärse linna, pudeneb Toomel vahtrate kuld. Jälle ruttab valgepäisi nooruke valgesse majasse „veerul väikse mäe.“ Jälle koguneme, Vaimse Sõna armastajad, oma Kirjandus-Ühingusse, kuu-lama ja kõnelema kaugeist, kau-neist kirjadest.

Aga ei ole enam endistviisi majas kuhu tuleme. Ei ole enam selle agaramat kuraatorit mõju-kamat kaitsjat ikka suruvamate obskuursuse varjude eest.

Ja meie eneste reast puuduvad kaks — kaks hulgast meie kõige elavamate, usinamate, andekamate, edasijõudnumate. Puuduvad kaks, kes muidu pea kunagi ei jäänud ära meie koosviibimistest.

Kui suvi oli oma tipul, suri Selli sanatooriumis mag. Gustav Saar.

Ja kui esimesed sügislehed hakkasid helendama, lahkus Tartust Selma Perv-Prüüs.

See oli vist juba 1922. aasta sügisel, kui mu kauane sõja- ning kliinikukaaslane Põltsamaalt mu juurde tõi oma venna, värske üli-õpilase. Ei või öelda, et see oleks esmalt olnud just üllatav tutvus. Maapoiss võrdlemisi vähenõudliku välimusega, veelgi tagasihoidlikum esinemine, kõneski võrdlemisi saamatu ja arg. Alevi-keskkooli hool, nagu ei omadki kalduvused polnud juhitud libedale frandile, ei. Ega olnud osavõtt õpilasetevusest teinud temast pateetilist, protesti-vaimulist kõnelemismeistrit, nagu mitmeid noil noorsooliikumise kõrgaastail.

Aga pikemalt tutvudes avanes selle vaikse vee all ometi põhi küllatki sügav ja huvitav. Selle provintsiaali kohmakuse taga oli seda hardam väärtustahe kõige ilusa ja vaimse järgi. Ja see end varjav hing oli ometi juba vara-kult peenendatud eluga ilusate raamatute riigis. Sündinud 1901. (13. juulil), kehaliselt nõrgavõitu oli ta sinna põgenenud juba oma varasemas koolieas, ära kroonu-

meelsest miljööst, mida levitas Aleksandrovskoje Karelgofskoje võõre-natšalnoe utšiligtše, ka oma ümbrusse.—Juba sellele ettevalmis-tavas Põltsamaa kihelkonna koolis „tutvunesin peaaegu kõigi Noor-Eesti ja Siuru romantiliste teostega, siin tegin ka esimesi katseid värsi älal,“ pihib Saar ise omas eluloo-visandis.

Gustav Saar.

Kuid gümnaasiumi lõppklassis toimetab ta juba „kunstiharrastajate ühingu „Ilmarise“ ajakirja. Ning 1922. aasta sügisel ülikooli astudes on „tee enam-vähem kindel“ — ilusas aga vähepraktilises sihis: kunstiajalugu, kirjandus, eriti inglise kirjandus, „... kuigi keelte vastu pole ma kunagi huvi tunnud.“

Jah, Gustav Saar, nii vähe kui seda väliselt ehk võis arvata, oli kaasaja kirjanduse laps, selle vaim-stu sissekasvatatud, esteet maapoisi kehas. Toimetades 1924. a. „Uudismaa“ kirjandusnumbrit, olin otse hämmastatud, saades Gustav Saarelt noveleti „L u h a s“. Nii-võrra erines ta tavalisest isikust see uni-romantiline lugu sauna-mehe pojast, kes kaugel jõeäärse heinamaal näeb püsivalt enda ees unenäolisi kujusid, puberteedist-

tulnud nooruke igatsusnaisi, kuni lõpuks ujudes need ta uputavadki. Soe on omamoodi näkisaaga, üs-na argipäevases Emajõe äärses luhalooduses, kujutatud õige mul-jevärskelt ja kõlakeelselt. Selle käsitlus tundub otsekuu psühho-analüütiline, küll vähem teadlikult kui projektsioonina kirjutaja enda pidurdavast kahepoolsusest.

Aga ei olnud ümbruse nõuded, ega vist väga sisevõimedki soos-likud nende varaärganud unikujude hellituseks ja väljenduseks. Aka-deemiline töö nõudis nimelt tööd, ja luuleharrastusest jäi järele ikka enam vaid luule- ja kunstiajaloo harrastus ja muu argielu töö. „Vel-jesto“ esindajana kuulub Saar 1924. a. Üliõpilaskonna Edustuss-ku, kus täidab ühtlasi „Üliõpilas-lehe“ sekretäri kohuseid. „Odamehes“ samal ajal avaldab ta pikema ülevaate Põltsamaa lossi kunstiesemeist. A. 1926 valitakse ta ka Akadeemilise Kirjandus-ühingu juhatusse, kus on tegev abisekretärina ja eriti kohustusrik-kalt kunstiajaloolise oskussõ-nade komisjoni sekretärina.

Oma suurema ja nähtavasti ka püsivama väärtusega töö teeb Saar ometi eesti kirjandusloost, nimelt oma magistriväiteks uurides Kreuz-valdi suhteid Witscheliga (sellest ka ettekanne Ühingu novembri-kuul 1926.). See on peajaslikult „Rahunurme lilledel“ eestinduse tekstikriitiline analüüs, siis mui-dugi kitsalt piiratud, aga seda üksikasjalisem, mille tulemused va-jalised igale teadlevale Kreutzvaldi harrastajale. Seda enam, et siin antakse ka asjatundlik ülevaade üldse valgustusreligioonselt kirjan-dusest ja Kreuzvaldi meele ning keele arengust. Loodetavasti jõuab käsikirja Kirjandusühingu Toimetis-tes varsti ka laiema üldsuse kätte.

Omal alal üsna väärtuslikud on ka Saare artiklid Loomingus, näit. „Kuningas Lear'i“ eestikeelse tõl-ke arvustus, (1927, lkd. 177—179) üks esimesi nii kirjandusteadliku tõlke-käsitlusviisiga. Samuti tihe teoreetiline artikkel „Kunstipära-sest tõlkest“ (1927, lkd. 751—757),

mis praeguseni jäänud põhjalikmaks arutluseks, mis meil üldse ilmunud sest küsimusest.

Saare enda tõlkeist mainitagu vähemalt Ch. Lambi'i „Shakespeare'i juttude“ valiku käsikiri, mis redigeeritult ka tohiks kord trükkii pääseda.

Need tulemused lühikese aja jooksul kõnelevad ikkagi päris intensiivsest tööst ja teadlikult süvenevast asjaarmastajast, mis meil kaunis haruldane. Kuid varsti juba tõkendaski seda haigus, mis juba 1925. aastal rinda saadud salalik „valgelill“, osalt soodustatud ka juba sünnipäraselt nõrgast ehitusest. Veel 1928. a. septembril, ülikoolitöö enam-vähem lõpul, laseb põdeja end valida õpetajaks Tapa ühisgümnaasiumi. Juba jõuluks peab ta sealt lahkuma — sanatooriumi. Ja maha arvatud üksikjuhud, jäädavalt. Viimsed poolteist aastat on täis alalist heitlust edeneva taudiga, kõikumist tuberkulootikule omase lootuse ja lootusetuse vahel. Veel mineval talvel, magistrikraad saavutatud, otisib ta ainet doktori-tööks, jäädes peatuma eesti draamakirjanduse arengulool. Veel mõned kuud enne surma tellib ta Inglismaalt uusi vajalisi raamatuid — kuigi endal, nagu ütleb ühes kirjas „süda on nagu lind puuris kahe kokkupressitud kopsu vahel“. Siis tuleb dissertatsiooni asemel kiire korras teha testament.

Juba a. 1923 Seltsi antud autobiograafia lõpul seisab „Motoks oleks tahtnud häämeelega asetada tagasihoidlikku Keatsi fraasi „Here is one whose name is written in the water“.

„Siin on üks, kelle nimi on kirjutatud vette? Ei, ei siiski päris. Ka oma lühikesel eal on Gustav Saar jaksanud teha mõndagi, mis lasevad teda mäletada kui üht meie iseseisvusaegse ülikooli võimekamat ja lubavamat kirjandusloolast. Ja ka oma kiirelennulisel elus on Gustav Saar, vaikne, heasüdamline, abivalmis, ikka naeratav Gustav Saar küllalt palju olnud oma sõpradele meie ühingu, et ta nimi ja kuju jäädavalt on kirjutatud neissegi päris, päris püsivasse paika.

Aug. Anni.

Stud. phil. Selma Perv-Prüüs †

14. IX 30.

Noore elava inimese surm. Otsekuul roosi pudenemine värskelt närtsimata, isegi nagu valuta sünniks see; nooruslikud kulutamata jõud kannatavad hädaldamata . . .

Lehtede langemise ajal, kolletanud ja eluelanud lehesaju päevil, me kaasvõitleja on langenud

Selma Perv-Prüüs.

valusa ootamatusena meile — värskena, elu algavana.

Selma Perv-Prüüs sündis 29. märtsil 1906 Luunja metsatalus, laialiste Tsirgumetsade taga, seal, kus inimesi vaid harva käis ja rebased talvel haukusid. Tartu inimesed tutvusid temaga ta kooliajal E. N. K. S. Tütarlaste Gümna. Vanemais keskkooli klassis arenes temast innukaim noorsootege lane. Vaevalt on nimetada inimest, kes meie tolleaegsele noorsooliikumisele nii sõdamega oleks kaasa elanud, nii kogu olemusega läbi tundnud kui kadunu. Väilselt kroonib ta osavõttu noorsooliikumisele ta E. Koolinoorsoo Keskliidu juhatajaks olek. Ainuke naine, kes tol ajal noorsooliikumises organisatsiooniliselt tõusis nii kõrgele. Peale selle oli kehvalt noorsoo ajakirja „Uudismaa“

toimetuse liige, töötas muiski ringes ja ettevõtteis.

Sel ajal, kõigi nooruslike jõudude varasel puhkemisajal, algas ka ta kirjanduslik tegevus. See on jäänud napiks, mõni luuletis ja artikkel, laiali pillatud siiasinna „Uudismaa“ numbresse. Mäletan II üleriikliku noorte püha kunstiohtut, kus ta ise kandis ette oma pikema realistliku novelli. Nüüd vahest tärkab meelde, et tundus juba siis mingi seletamatu vastoluna, et ta kirjutas realistlikult, oma sisimas jäi ta romantikuks surmani. Loomupärase kirjutamiskergusega ei kasutanud ta ometiseda andi edaspidi kuigi sageli.

1924. a. alates õppis Tartu ülikooli filosoofia tead. eesti k., kirjandust ja pedagoogikat. Oli algul ENÜS-i liige, hiljem EÜS „Väljesto“ aktiivsemaid kaasvõitlejaid.

Kuigi ei ole järele jäänud kadunust mingit suuremat kirjalist pärandust, ometi oli ta isik kaasaegse noorpõlve ridades niivõrd silmapaistev, et kõigile temaga kokkupuutunule on jäänud temast elavaid ja kustumatuid mälestusi. Tema nooruse suur idealism põhjustas vastuvõtlikku, õrnas loomus ülesaamatuid kriise. Ta kuulus nende uhkete ja jõuliste hingede hulka, kes ei suutnud teha eluga peaaegu mingeid kompromisse. Ta püüdis hoida, mis hinges ülevamat, õrna, ent leidis, et elu rikub ometi niipalju inimest. Ja rahulikkude Tsirgumetsade andekas tüdruk oli toonud kaasa väga hergud närvid, tema traagika oli vahest suurel määral liiga südamega elamise.

Ilusamaks mälestuseks ta sõpradele jääb julge elav ja otsiv elu ise, mis põles ta sees, mis ei hoolinud sageli enesesäästmisest. Intensiivne oli see. Vahest on suurimal määral autobiograafilised ta aastate eest avaldatud luuletise read.

Oh, tundmata olemisrõõmust jobuda kordki mind lase!
Kordki veel tunda hurmavat noorust täis jõudu . . .
Ent madalad porised lained ei tiivusta sihile sõudu
Jääb igavest tundmatuks tee, mis viib võimsate tormide kaudu.

Linda Leeman,

Akadeemilise teatri esiüritusest. Moraalne mäng „Igamees“

Bruno Pärli lavastusel 12. X 30. Saksa teatris.

„Üliõpilaslehe“ veergudel on juba tihti olnud juttu „akadeemilisest teatrist.“ Aga need kõnestajad ja arvustajad on jäänud enamikus ainult sõnade juurde. Üks tegelik teatrimees ja kaasvõitleja — „Üliõpilaslehe“ arvustaja juba pikemat aega Br. Pärli — on aga jõuliselt haaranud mõtte ja mõningate sõprade ja kaasvõitlejatega lavastanud ühe teose.

Teosega tal on olnud õnne, valides selleks moraliteet „Igamee“: ühelt poolt see tõsine ja sügavatundeline asi ei nõua ei-teatrimillist näitlemist, teiselt poolt ta pakub sisuliselt ja vormiliselt uut meie tavalise repertuaari kõrval.

Tegelased on aga asjaarmastajatenä — esmakordselt esinejatena muidugi suureks raskuseks lavastajale. Aga et lavastaja programmilehel märgitud neljateistkümnest osast üheksa andis just üliõpilastele ja enamiku statiste samuti võttis üliõpilastest — see teeb selle lavastuse meile tähtsaks teatriharastuse kandmiskatsena üliõpilaskonda, üle hulga aja jälle esimese „akadeemilise teatri“ üritusena.

Aga muidugi see, et asi *esimene* üritus, lavastaja *esimene* suurem iseseisev töö, näitlejate enamiku *esimene* esinemine üldse — see peab loomulikult tooma kaasa mõningaid viperusi ja ebatäielikkusi, millised vististi puuduksid juba selle teose teiskordsel ettekandel. Ainult ühes põhimõttelises küsimuses ma ei saa leppida lavastajaga; see puudutab „Igamee“ lavastuse stiili.

Ettekantud moraalne mäng „Igamees“ on pea kõikides kesk- ja lääne-euroopa kirjandustes esineva motiivi ingliskeelse variandi tõlge ja ümberkorraldus. Igamee — motiivi ürgus on kaugel varasemas keskajasa. Ei ole küll tõestatatav,

et „Igamees“ on tekkinud maailmalõpu ootepäevil, milleniiumi täitumisel rahvast vallanud vagaduspalangus. Aga igatahes olid temalaadilised teosed kirikutes ettekantavad tükk aega enne Innotsents III keeldkirja. Teose õitsejark asetseb aga neljateistkümneenda sajandi keskpaiga ümber Euroopat valla-

nud katkuajajärgus. Sellest katkuajast ongi pärit see paaniline hirm äkki haarava surma ees, mis rabab inimese keestet pidu, keset elu, keset sõpru.

Moraliteet „Igamees“ saab lõpuni täibatavaks alles ühenduses tema traagilise tekkimisaajaga ja projetteeritult ürgtesse lavastamistingimustesse — kirikusse. Praegune lavastaja oli viimasega arvestanudki: „Igameest“ pidi kirikus ette kantama, see ebaõnnestus aga kirikuringkondade vastuseisumise tõttu. Ettekandel Saksa teatris oli püütud lihtsa lavaseadeldusega luua kiriku illusiooni, — kõiges muus aga oli kahjuks unustatud „Igamee“ päritolu keskaja karmist ja heroilist religioosset miljööst.

Br. Pärli oli võtnud ettekande tooni pool-*intimse*, nagu see sobib just kammerteatri. Aga „Igamees“ pole kammerteatri tükk ja lavastajagi ei saanud kogu aeg mängida ainult Saksa teatri intümset ümbrust silmas pidades, vaid pidi sekka arvestama „Igamee“ mustvalgele puulõike tehnikale sarnaneva põhiloomusega, mis sugugi ei vaja nüansse, tingimata aga peajoonte väljatõstmist. Lavastajal polnud tema ülesande miljöö täitsa selge — seepärast kaldus etendus oleliku intümisusest siiski teise äärmusse — see teine äärmus sobis aga „Igamee“ paremini. Kahju, et teda kogu aeg ei jälgitud teadlikult ja stiilipuhtalt. See kõrvale meelitamine tuleb panna suurelt osalt teatrimaja arvele, mis omas moodsas mugavuses eksitas ja segas teose karmi ja igivana laadi.

„Igamee“ selle etenduse lavapilti juba mainiti kiitvalt: eriti tõstis selle esile väga osavalt kombineeritud valgustus. Ainult esiprojektorite tuleketastes polnud näitlejad harjunud mängima; nii

Ksv! Helene Tamberg (kirjaniku nimega Ranna).

Peo lõpulaul.

A. Järvinen.

On pi-du-hetked meil möö-da jäl-le, teed e-ri
haigne-vad suu-na-del-le. Sest lõ-pe-tu-seks mu ven-nad,
veel-gi ma lau-lu lau-lan-ja ter-vit-joon. Sest lõ-pe-joon.

ten. 1. Tutti. 2.

(Laulu sõnad vt. eelmises „Üliõpilaslehe“ numbris).

Kohalikke teatriuudiseid.

„Vanemuine“ tõi 14. oktoobril välja O. Wilde'i „Salome“, järgmisel õhtul mängisid draamastuudiolased A. Nichols'i kuulsat „Iiri roosi“ ja lõpuks olid ka Riia sakslased läbisõidul tartlasi kostitanud ühe komöödiaga. Kui neile veel lisandada eelkäänud „Vanemuise“, „Ameerika Kristuse“ värskenduse, „Lastetragedia“ ja N. M. K. Ü. moraliteedi „Igamees“, siis pole meil põhjust kurta, et kohalik teatrielu oleks olnud üksluine ja igav.

Kuigi mitte kõigisse etendusesse ei suhtunud ühesuguse huviga, siis oli ometi märgata teatud elevust, nagu see juba arvata oli, kõmulise „Iiri roosi“ vastu ja „Salome“ lavastuski ei jätnud üksikõikseks.

„Iiri roosi“ etendusega oli seotud ühtlasi pidulikum hetk — R. Kleini 15. a. lavategevus juubel, mil-

1930. A. VÕISTLUSROMAANID

igale lugemishimulisele kättesaadavad.

Helene Ranna:
KEHA JA VAIM
(I auhind) Hind 7 kr. 60 s.

See on sügav psühhoanalüütiline teos, sündmusterikas, täis jõulist traagikat ja konflikte. Järk-järgult avaneb lugeja silmade ees haritud naise hing kõigi naiselikkude murede, vaade ja piinadega. See on eesti kirjanduses ainulaadne teos, kus autor on suutnud nii sügavalt mõista ja eritella „talupojast inimeste“ ja nende keskelt võrsunud haritlase hingeelu. Romaani peategelase, õpetajannast-talupere-naise Ilma Rauniku hingelised võitlused on orgaaniliselt ühte sulatatud Saaremaa karmi looduse ja raske eluga. Teos lõpeb kõike lepitavalt ja lootusrikkalt ilusale tulevikule.

Helene Ranna romaan saab paljudele naistele tugevaks toeks enese mõistmisel ning leidmisel.

Johannes Lapp:
Vabaduse eest
(II auhind) Hind 7 kr. 60 s.

Romaan jaguneb kolme ossa: kodu enne sõda, sõjaväljal ja kodu pärast sõda. Tsentraalne ja ühtlasi suurem osa romaanist on pühendatud Vabadussõjale: tegevus areneb partisaani- ja soomusrongilahingutes, sõjaväehaigemajas, reservis jne. Teoses esineb peale romaanikangelaste, vana ning noore Jaagu, kes võitlevad oma kodu eest, veel terve rida kõrvaltegelasi. Kõik kujud on maalitud nii meisterlikult, et sööbuvad mällu kustumatult.

Romaan on kirjutatud sedavõrd hoogsalt, et lugeja satub autori meelevalda juba esimesist leheküljist peale ega suuda raamatust lahkuda enne, kui see läbi loetud viimse leheküljeni.

Pedro Krusten:
ÕILIS VALE
(III auhind) Hind 5 kr.

Autor avastab selles teoses täieliku uudismaa, laskudes ainevalda, mis hariliku kodaniku silmle suletud seitsme pitsariga. „Õilis vale“ on romaan õigusemõistjate, kohtunikkude telgitagusest elust. Teose pearaskus langeb aga noore advokaadi Mart Nabra eluvõitlusele kehvade oludega ja oma hiilguse järele igatseva naise, kes ülejõu elades mehe vägisi põhja veab. Seega ajakohane aine intelligenti üliküllusest, vekslitist ja ettelamisest tulevikulootuste arvel.

Pedro Krusten on mõistnud sellest materjalist luua väga haarava, kunstiliselt tihendatud tervikulise romaani, mis köidab lugejat eriti oma uuduse ja põnevusega.

Peale läbilugemist K. O-Ü. „Loodus“ ostab need 3 võistlusromaanid tagasi

(nimelt broš. eksemplarid) raamatus märgitud hinnaga.

See ostmine toimub

Kasutage juhust!!!

20. oktoobrist kuni 1. detsembrini 1930. a.

Acga on 40 päeva!!!

Üliõpilased ja haritlased!

Toetage eestlaste ettevõtet!!!

Nõudke ja tarvitage tubakavabriku „Sultan-Flor“ saadusi!

Suitsetage järjekindlalt meie vabriku paberosse!

Meie saadused ületavad kõiki oma puhta maitse ja peene aroomi poolest!

Soovitame paberosse

«**OMAR**» (kollase kestaga ja hügien. vatiga) 25 tk. — 25 snt.

«**MEEDI**» 25 tk. — 20 snt.

«**DESTI**» 25 tk. — 15 snt.

Tubakavabrik „Sultan-Flor“ Tartus.

A. PÜGI

Tartu, Rüütli 3. Tel. 6-44.

Kodu- ja väljamaa

veinid, napsid, liköörid, konservid, maiustused ja kõiksugu koloniaal-kaubad suures valikus.

Tartu Üliõpilaskonna
kogumiskoht
on

Kohvik ja kondiitriäri
E. Raudsepp
Lossi tän. 1.

Muusika 5—8 p. l.

Akadeemilise kodaniku parim seltsiline on KOHVER-GRAMMOFON

„HOMOCORD“

Sama vabriku grammofoni plaatidest alaliselt laos uuemad löökpalad ja šlaagerid.

Peaesindaja

KR. SAAR & Ko

TALLINNAS, ESTONIA PUIESTEE 27. TELEF. (2) 26-69.

OSAKONNAD: Tartus, Raekoja 2, tel. 6-94 ja Rakveres, Tallinna t. 13.

Peale selle müügil igas parimas muusikaäris üle maa.

Maailma kuulsamad õmblusmasinad

„NAUMANN“ „PFAFF“ ja „VESTA“
on oma tarvitajaskonnas suurt poolehoidu leidnud.

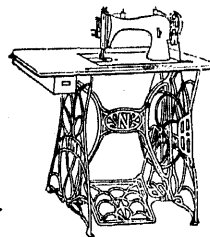
Parimad kirjutusmasinad

„IDEAL“ ja „ERIKA“

„Seidel ja Naumanni“ vabrikust alati suures valikus saadaval.

KR. SAAR & Ko juures

TALLINNAS. — Osakonnad: Tartus ja Rakveres.

Rätsepaäri A. Muršak

Tartus, Uueturu 9.

(Akadeemil. Kooperatiivi rätsep)

Võtab vastu kõiksugu tellimisi meestarahva ührilete peale. Tööd tehakse kõige viimaste Viini moodide järele.

Üliõpilastele hinnaalandus.

A. JOSSET

Asutatud 1895. a.

TARTUS, KÜÜNI TÄNAV 4

PIDU-, TÄNAVA
JA SELTSKONNA

JALANÕUD

tuntud headuses.

oli veider näha, kuidas Igamees ja Sõprus lahkumissteenist püüdis päid välja upitada valgusringist. — Rõivastuse kohta pole õigust palju öelda arvestades kitsaid ainelisi võimalusi. Mõni daam oleks siiski võinud hankida vähem naeruväärse tualeti ja tantsija rõivastus pidustuses langes üldisest raamistikust hoopis välja (kuigi individuaalselt oli väga kena!).

Esinejate kohta üldiselt peab ütleva, et „loomulik materjal“ tundus üllatavalt paljulubav. Mõningate esinejate diktsiooni ebaselguse ja üldse liiga tasase tooni võtmise tootis (vist lavastajast väljaminev) püüd mängida „peenelt“ — intümselt ja varjundrikkalt, põlates suuri kontraste. Niisugune näitlemine aga nõuab juba väga vilunud jõude, eriti kui (nagu seekord) tükk iseloomult on lapidaarne *clair-obscur*. Pea üldiseks puuduseks oli väikesest lavaliikumisest sõltuv kohmakus; see viga paraneb aga lõpeks iga esinemisega. Kordan veelgi eelavaldatud soovi — näha sama kogu teiskordsel etendusel ja kirikus, etendatud nagu haarav jutlus!

Üksikutest osalistest viis kõige nõrgemini läbi oma osa grammofoonselt kõlav Jumal usuteaduse üliõpilase Rebase häälestusel. Jumala proloog „Igamehes“ on sisuliselt väga tähtis. Jumala diktsiooni uruburu jättis aga näidendi alguse arusaamatuks ja segas vaatajate üldmulje. Niisugustel kordadel ei tohi teoloogid jätta Jumalat tumedalt kõnelema! — E. Teppani Vaene Naaber oli etenduse teine atmosfääriline miinimum. Ei heida ette sedavõrd saamatut liikumist, aga kõneledes oleks ta võinud ikkagi pöörata suu pub-

liku poole, kui ingimata tahtis tasemini kõnelda. Ka polnud keskaegsel vaesel naabril sobiv kõnelda kollastes kautšuktaldadega saabastes. — Õige saamatu + väikese häälega oli ksv! A ma Peri Igamehe Armukesena. Peale indispositsiooni oli ebaõnnestumises kõige enam süüdi küll temale täiesti sobimatu osa, mis rikkus selle „Vanemuise“ laval õige korralikult esinenu seekordse etteaste. — Õige korralikult esines aga ksv! T a n i l o v võlgniku naisena ja ksv! K i k e r p i l l i häälihiitimise õilsas osas oli tähelepandavalt puhas deklamatoorne saavutus.

Lavastaja Br. Pärli ise oli võtnud oma peale kolm osa: Mänguseletaja, Võlgniku ja Varanduse osad, millised etteasted kuulusid parima sekka ses näidendis. Kõige paremini läbi mõeldud oli ksv! Pärli esinemine Varanduse; esineja nähtava väsimuse tõttu oli selles uhkes stseenis tunda ainult intentsiooni; jõudu oli vähe, kuigi diktsioon — läbi maski! — jäi üllatavalt arusaadavaks huvitavast metallisest kõrvaltoonist hoolimata. Võlgnikus ühansseeris Pärli liialt mängu; seetõttu ei tõusnud teksti terve maht esile.

Viimane viga oli A. Rüttili Igamehe peamine. Igamehe mäng ei ole ju peaasi. Tekst, sisu, mõtted, moraal — see on peaasi. Teise joone võtmist arvestamata oli aga ksv! Rüttili esinemine omalaadiliselt väga kiiduväärne. Säärast kandvat rolli pole kerge kanda vilunulgi näitlejal viperusteta. Neid juhtus Rüttilile lavaäärevuses — mõned segiminemised keskustelus Sõprusega, Heategude poole pöördumine — aga siiski poleks enam võinud nõuda. Kui

vaid üldjoon oleks enam rõhutanud teksti ja diktsiooni.

Sõber E. Vedleri kehatusel sobis palju paremini „Igamehesse.“ Tõsi, ta võttis vahel liiga jämeda tooni, ta lahkumissteenist oli nõrgavõitu — aga üldiselt oli tema moraliiteedi nõudest selguse järgi täitsa aru saanud. — Teine teravjooneline (aga sellele lisaks veel suurepärase kõlava häälega) esineja oli V. Ratasapp Surma osas. Ksv! L a a s i heategudest kõneldes võib korraga eriti diktsiooni kohta sama kiitust; hääldamine oli haruldaset läbi töötatud, kuigi seekord väline kuju ja mäng ei õnnestunud võrdset. Preili Peipsi tants pidustuses oli nauditav, rõivastuse ebasobivus välja arvatud.

Preili R. Tamme Usk garanteeris „Igamehele“ hea lõpumulje. Selle rolli tarvis poleks vist Eestis leidunud paremat osa täitjat. Diktsioon — selge, ülev. Mäng — õilis, rahulik.

Ja nii oligi selle „Igamehe“ amatöör-etenduse käik: algus poriseva Jumalaga (see oli tõepoolest jumalateotus!), liiga pika muusikapalaga ning lambipalavikulise Igamehe ja Sõpruse keskusteluga, mida veel häiris võimatu Vaene Naaber. Siis kord korralt paremaks, pidustuseen veel nõrgavõitu, Surma esinemine võimas, Varanduse etteaste hästi läbitöötatud ja kõitev, Heategude head ja Usu ülev lõppakord lepitarv ka kõikide alguse viperustega.

Jääb üle ainult loota selle lavastaja ümber kogunenud väikese grupi peale, loota ja uskuda (miks sellel siingi ei peaks olema edu?), et see on akadeemilise teatri algrakk.

Ilmar Tõnisson.

lest õigusega valkides ei saanud mööda minna.

Rudolf Klein on meie näitlejaspere huvitavamaid kujusid, peaaegu hariduseta suutis ta tõusta meie intelligentsemate lavastajate ja näitlejate ridadesse.

Tugev hingeline jõud ja kunstilise rahuldamatuse tung paiskas selle väikese mehe rambivalguse „suuruste“ sekka.

Vaevalt saab neil veergudel peatuda nende kujude juures, nende lavastuste man, mida Klein eesti teatrile annud kuni „liri roosini“. Küll aga tahaksin, kuigi kokku võetult, riivata teda viimasest. Kardan, et Salomon Levy polnud Kleini õnnelikumaid kujusid. Segas just juudilikkuuse moment. Kleinis leidsid kõike, mida see haruldaset südamlilik kuju vajab: lapsearmastust, kokkuhoidu, elurõõmu, usulist konservatiivsus ja tõuägedust. Ent tahtmatult igatsesid sinna lisaks ka väliseid juudilikke väljendusmooduseid; neis aga polnud Klein konsekvantne. Võib-olla oleks tarve säärase „ehtsuse“ järele kadunud, kui lavastaja (Paul Sepp) kogu tegelaskonda ses suhtes oleks ühtlustanud.

Sel kujul nagu aga „liri roosi“ nägime, esitasid juudid väga kirjut „ehtsusskaalat“ (kui nli tohib öelda). Esmajoones oli kahtlematult viimistletum E. Tinn Isak Cohen'ina ühes oma naise — M. Mölleriga. Nemad olid otse meister-

kujud, keda arvustustki peab aina imetlema. Sellevastu rabbi — B. Rosenvald esines päris taadikesena, küll arusaanuna oma osa tundeühanguist, kuid ilma tüübi välise „juudilikku“ värvinguta (muide — maski vastu vaielda ei saa). Ly Lasner-Rosakristina oli armas, kõitev, žarmikas lõpuni; diktsiooni pärast näis muide vähet kartvat, mille tõttu paiguti hääldas pisut tugevasti konsonante.

Oli juhus võrrelda Riia Jakovlev'i Kleiniga, kes samuti esines varemalt Salomoni osas.

Leidus palju ühiseid jooni: maskis, kõnnakus, mõnustas laulujõrus (esimeses vaatuses). Meisterlikku kukuküpsust on mõlemil. Siiski Kleini mängupiirid on laiemad. Ja niisugune näitleja on kallim.

„Salome“ proua M. Türk'iga nimis-osas tähendas samuti märgitavat sündmust. Lavastaja E. Türk oli märgatava hoolega kujundanud teose miljöö: annud ilusaid lavapiite (tegelaste paigutus eesriide tõusnud, liikumata timukas, tõrvikukandjad Johhanaani surmamisestseenis — ega ometi mitte mungad? — juutide liikumine ja palju muid momente), rakendanud muusika ja tantsu (R. Rood seadjana). Kõige pinnalisem aga oli hr. Türk'i enese osakäsitlus (Herodes), kes näis liiga tobedana selleks, et olla võimukandja, liiga segane, et olla „sünk“ (nagu sõdurid temast korduvalt

kõneldid) ja kelle Salome meelitamises aaretega ja poole kuningriigiga polnud mingit sisemist võitlust. Herodeses ettevaatamatu esinemine (pole hea kui lavastajal endal kande osa) võttis ka palju mängust ära, Salome kujust, mis pr. Türgil õige õnnestus, milles ta vastuvaidlematult andis edasi kõiki oma oskusi ja millega ta saavutas tulemuse, millest edasi võib viia vaid virtuositeet. Samas lavastuses tuleb märkida eriti õnnelikkudena, A. Sunnet Johhanaanina, L. Reimani Herodiasena, E. Kruudat nuublasena ja K. Pöldet sõdurina.

Sakslaste külaskäiguetendus („Doris lahendab abieluküsimust“) näitas, et nende trupp hiilgab heade jõudude poolest, kes julgesti venelastega võivad võistelda. Luise Dürath on näitleja, kes rabava realiteediga tõlgitseb õige raskeid psühholoogilisi probleeme, Sigrid Hamar on tõeline sätendav pärliline, väikene armas südamevõitja. Koomilise anniga on ohtralt varustatud Karl Löser, teatud määral ka Maurer ja Eeva Klein-Donath. Et teenrit võib mängida virtuoslikult, näitas H. W. König, olid mõõdukad ja kunstiliselt väärilt iseteadvad Warndorf, Rita Graun ja Eugen Lundt.

Br. Pärli.

Toimetusele saadetud.

Ylioppilaslehti nr. 15, 16, 17.

Ylioppilaslehti nr. 15 on ilmunud V Soome-Eesti üliõpilaspäevade numbrina. Esikohal eestikeelne „teretulemas“ pühendus üliõpilaspäevade külalisile, samuti leiduvad ses numbris tervitused Helsingi ja Turu ülikooli rektoritelt.

Edasi on avaldatud eestikeelne kirjutis „Lapua sõna Eesti külalisiele“. Nimetatud liikumist põhjendades lõpetatakse sõnadega: „Me kumbki töötame oma rahvale kokku võtta kõige jõu, et kord, kui peaks vaja olema, vaenlane kohtaks Soome hõimu ühemeelsena ja vankumatuna.“ Eestikeelsena on toodud meie üliõpilaskonna esimehe ksv! H. Paalmani art. „Üliõpilaspäevade osa Soome-Eesti suhte lähendamisel“. Edasi — mainitagu T. Merva kirjutist „Hõimuaatest“ ja mitmete piltidega illustreeritud kirjeldusi eestlaste osavõttust osakondade suvepidustustest.

Ylioppilaslehti nr. 16 on pühendatud Eteläsuomalainen Osakunnale tema 25. aastapäeva puhul.

Ylioppilaslehti nr. 17 on toodud esikohal kirjutis hiljutise soome endise presidendi K. Stahlbergi skandaalse „küüditamise“ puhul ja üliõpilaste tervitus temale. Huvipakkuv tohiks olla art. soome üliõpilaste kirjanduseharrastusest. Kirjutises heidetakse ette huvipuudust kirjanduse vastu, üliõpilased piirduvad vaid õpitoos vajaliku teadusliku kirjandusega, ilukirjandust ei loeta — rääkimata veel hõimumaa — eesti ilukirjandusest. Kirjutise autor küsib: Kes on lugenud Tammsaare „Kõrboja pere-meest“, kes Janno „Metsmeest“. Edasi räägitakse, et meie „Ülioppilaslehti“ki Soomes liiga vähe tähelepanu leidnud. Tõepoolest — küsimused, millest halb rääkida, kuid milles peitub külaliski tõtt. —

«Tudengid meie oleme.»

Potpourri üliõpilaslauludest, koostanud Osv. Sommer. Hind 1 kr.

Neil päivil ilmus kolmas üliõpilaslaulude potpourri. Ksv! Sommer'ilt on ilmunud juba varemalt kaks selletaolist kogu ja leidnud neile väärilist tähelepanu. Ka nüüd vastselt ilmunud potpourri tohiks huvitada laiemaid ringkondi. Potpourrisse on paigutatud kokku 21 tuntumat üliõpilasi, muuseas on uudisena sinna põimitud ka soome laul „Kalle Kusta“.

Ülikooli lõpetasid:

Õigusteaduskonnas: Leonhard Brunhof, Hugo Jaanson, Alfred Jauram, Hans Kaasik, Johan Korjus, Herbert Kolk, Otto Leesment, Oskar Luha, Lido Pullmann, Manivalde Treial ja Otto Treufeldt.

Majandusteaduse osakonnas: Isak Cbaitov, August Johanson, Theodor Kaarmann, Linda Kurvits ja August Tults

Arstiteaduskonnas: Beile Hirschfeldt, Daisi Iljonsky (cum laude), Karl Luts, Eilhard Petersenn ja Olga Prõgajev.

Rohuteaduse osakonnas: Linda Apfelbaum ja August Siim (cum laude).

Prof. K. Ramul

on määratud didaktilis-metoodilise seminariga juhataja kohustetäitjaks.

Õppemaksust vabastati

käesoleval semestril usuteaduskonnas 35 üliõp., õigusteadusk. — 90, majandusteaduse osak. — 99, arstiteadusk. — 88, filosoofiateadusk. — 170, matem.-loodusteaduskonnas — 70, loomaarstiteadusk. — 24 ja põllumajandusteadusk. — 73, kokku 730 üliõpilast. Neist on tervest õppemaksust vabastatud 614, teised poolest.

Stipendiumid

jagunesid järgnevalt: usuteadusk. — 5, õigusteadusk. — 33, majandusteaduse osak. — 32, arstiteadusk. — 19, filosoofiateadusk. — 28, matem.-loodusteadusk. — 15, loomaarstiteadusk. — 5 ja põllumajandusteaduskonnas — 5.

Mag. jur. H. Kristal

komandeeriti teadusliku stipendiaadina Viini edasiõppimiseks kriminaalõiguse alal.

Üliõpilaste arv 1. okt. — 4236.

Teaduskondade järgi jagunes see järgnevalt: usuteadusk. — 137, õigusteadusk. 879, majandusteaduse osak. — 841, arstiteadusk. ühes rohuteaduse os ja kehakasvatuse instit. — 531, filosoofiateadusk. — 777, matem. loodusteadusk. — 421, loomaarstiteadusk. — 159 ja põllumajandusteadusk. ühes metsaasi. osak. — 491.

Ülikooli valitsus kinnitas:

dr. med. Georg Kingisepp — farmakoloogia instituudi vanema assistendi k. t., dr. Herta Rooks — kohtulik-arstiteaduse instituudi nooremaks assistendiks, stud. agr. Arnold Steinberg — loomakasvatuse noorema assistendi k. t., stud. agr. Artur Krusenberga — ehitusõpetuse kabineti abijõuks, stud. rer. for. Boris Koljo — metsakasvatuse kabineti noorema assistendi k. t. ja stud. Joh. Kask — agrikultuurkeemia kaitsejaama ajutiseks abijõuks

Akad. Pedagoogika Selts,

mis s. a. kevadel asutati, peab novembris oma esimese üldkoosoleku. Enne üldkoosolekut esineb prl. H. Taba ettekandega: „Valitsevamaid suundi Ameerika kasvatusteaduslikus mõtlemisviisis“. Prl. H. Taba on viibinud Ameerikas 4 a. ja seal omandanud pedagoogika doktori kraadi. Ta ettekande on oodatav erakordse huviga, on ju Ameerika kasvatuse meile õige uudne asi.

Üliõpilasorganisatsioonide aastapäevi.

25 oktoobril pühitseb oma 6 aastapäeva korpl. Lembela.
27. oktoobril möödub 10 aastat korpl. Filiae Patriae asutamise.

SELL-i keskbüroo

järjekorraline istung on Tartus puhap. 26. oktoobril.

Ak. Hõimuklubi

juhatuse pro 1930/1931 valiti viimasel Hõimuklubi koosolekul:

Esimees: prof. dr. Mägiste, abiesimees: üliõp. Ilmar Tõnisson, sekretär: üliõp. L. Leeman, abid: üliõp. Aime Kangro ja Karl Peerna, laekur: üliõp. Juhan Libe, ametia. j. l.: õpet. E. Jaska.

Majaisaks valiti üliõp. Kangro, majaemaks üliõp. Pormeister, laulujuhiks üliõp. Tamm.

Õiendus.

Üliõpilasleht nr. 9, lk. 220 artiklis „Kuhu viivad meie teed?“ on juhtunud 3 real, esimesel veerul eksitav viga: on trükitud veerandsada aastat, peab olema parkümmend aastat, mida parandada palun. G. R.

Vastutav toimetaja: Erich Siil. Tegevtoimetaja: Bertram Karro. Liikmed: Peeter Järve, Jaan Ots. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Üliõpilastele 13%
hinnaalandust

SÜGISHOOAJAKS

Üliõpilastele 13%
hinnaalandust

KOHALE JÕUDNUD :

Kodumaa, inglise ja prantsuse vabrikutest: üli-
konna-, palitu-, mantli-, kostüümi- ja
kleidiriided, kleidisiidi ja sammetit. Soo-
vitame suures valikus võistlemata hindadega.

Riidekaubaladu **TSCHERNOW, LUKSEP & KO.**

Tartus

Kaubahoovis nr. 6—7. Telefon nr. 156.

Tartus

Tartu
Üliõpilaskonna
tähtsam kogumiskoht
on
KOHVIK
„LINDA“

Väljasõidukoht
„RANNA“

Hea köök. Kodus väljamaa
napsid, liköörid & veinid.

Mugavad, soojad kabinetid.

Raadio-muusika.

Telef. 3-74.

Telef. 3-74.

R. VÕSU

Suurturg 20, Tartu Panga majas,
tel. 7-25.

Veinid, napsid, liköörid

kõige suuremas valikus.

Konjakid: Cangoc, Cognac ***
Edmond Dupuy

ja kõiksugu

Luscher & Matieseni veinid

suurel ja väiksel arvul.

Üliõpilasorganisatsioonidele
ja üliõpilastele %/ %.

Rikkalikum valik maiustus- ja ko-
loniaal-kaupadest.

P. Laursoni

Pesumaja ja keemiline
riiete puhastustööstus

„Estonia“

Tartus, Gildi tän. 7 ja Tähe tän. 70.

Võetakse vastu keemiliseks pu-
hastamiseks kõiksugu siidi- ja
villaseid riideid. Igasugu läike-
ja lihtpesu pesemine ilma pesu-
lõhkuvate aineteta (kloorita).
Kardinate pesemine ja raamimine.

Töö ja hinnad väljaspool võistlust.

TARTU PANK

Asut. 1868. a.

Peapank — Tallinnas, Tartus — algasutus.

Osakonnad: Viljandis, Pärnus, Põltsamaal, Võrus ja Rakveres.

Võtab raha hoiule ajakohaste protsentide eest.

Annab laenusid vekslite, kaupade ja muude väärtuste kindlustusel.

Diskonteerib vekslid. Toimetab kõiksugu pangagaoperatsioone.

Korrespondendid kõigis tähtsamates välismaa linnades.

Panga juures Eesti kinnit. Aktsia-Selts „POLARIS’e“ peaagentuur.

AKTSIA SELTS

RUMBERG, TUBERG & Ko

Tallinn, S.-Kloostri tän. 22/18.

Telefonid: (20) 2-45 ja (20) 8-13.

Telegr. aadr.: „TURUM“.

EKSPORT:

Kartul ja kartulijahu.

IMPORT:

Koloniaalkaubad.

Müüb laost kartulaid, kartulijahu, siirupit, koloniaalkaupu jne.

G. BIRK'i

auruvärvimise ja keemilise puhastamise tööstus

Asutatud 1820. a.

Tallinn, Maakri 23. Telef. 309-18.

Värvimine,

vanutamine,

sheerimine,

dekateerimine,

apreteerimine ja

pleekimine.

Ülikondade, kleitide, palitute, siidiriiete jne. keemiline puhastamine.

Pressimine Ameerika Hoffman's meetodi masinal.

Kogu tudengkond ostab
moe-, pudu- ja pesukaubad
ainult
VENN. LEPP'a ärist

Tartus, Kaubahoovis nr. 2, telef. nr. 4-81 ja
Promenadi nr. 2, telef. 13-54,

sest seal on alaliselt

kõige suurem ja rikkalikum valik
uutest hooaja kaupadest, nagu: kaabud, jumperid, pesu
jne. jne.

Hinnad võistluseta.

Üliõpilastele hinnaalandus.

Kondiitriäri ja kohvik
G. HEINMANN

Tallinn, S.-Karja 4.

Tel. 20-47.

Soovitab suures valikus
**torte, kooke, küpsiseid,
schokolaadi tahvlites,
schokolaadi kompvekke**

liht- ja ilukarpides väga mitme-
suguse hinnaga. Tellimiste vas-
tuvõtmine mitmet seltsi vahu-
koore ja suhkrujäätise ning ma-
gusroogade peale. Tellimised
täidetakse korralikult ja esimese
järgu ainetest.

Äri on avatud kella 8—19 igapäev.

Kõik ettevõtted
kuulutavad
„Üliõpilaslehes“,

sest

„Üliõpilaslehte“ loeb kogu
akadeemiline pere.

Kuulutuse hinnad:

Kaane küljed, tekstiile eelnev lehekülj ja
teksti sees à kr. 60.— lehekülj. Esimene
kuulutuse külj ja tekstiile järgnev lehe-
külj à kr. 50.— Teised kuulutuse küljed
à kr. 40.—

Korduvad kuulutused hinnaalandusega:

2 korda — 10⁰/₀, 3 k — 15⁰/₀, 4—5 k. —
20⁰/₀, 6 ja enam kordsed — 25⁰/₀.

„Üliõpilaslehe“ toimetus asub Tartus, Üliõpilas-
majas III kord. Kõnetunnid teisip. ja laup.
kl. 15—16.

**KÕIK
TEADLIKUD TAR-
WITAJAD KANNAVAD MEIE**

Sukki, Pitse,
Lastesukki, Paelu,
Sokke, Laudlinu,
Trikood, Spordi
ülikondi

Siidi, poolsiidi ja villaseid
KLEIDI-, PESU- ja
VOODRIRIIDEID

Serge, Crépe sa-
Crépine, tin,
Rips, Dekoratsi-
Taft, ooni riie,
Schoti taft, Mööbli riie,
Crépe de Velantini,
chine, Milanaise jne.

KAUBAD VARUSTATUD
VABRIKU MÄRGIGA JA
SAADAVAL ÜLE MAA.

OSKAR KILGAS

TALLINN, VOLTA 3.

**DAAMIDE
HARRADE
JA TEAATRI
COIFFEUR J. LUKSEP.
TARTU, KÜUNI 3.**

- Alandatud tööhinnad -

Habemeajamine	20 s.
Juukselõikamine	40 „
Lokkimine	50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripsmete värvimine	50 „
jne. jne.	

Äris töötavad ainult täiesti vilunud diplomee-
ritud tööjõud. Eeskujuline puhtus. Ootamist
ei ole.

Kõige austusega J. LUKSEP.

AINULT REMEDIA

ILUDUSKREEM

«BRISE IDEALE»

annab Teie ihunahale õrna
meeldiva valge nooruse jume.
Karbis, tuub 55 snt.

KÖLNI VESI

«BRISE IDEALE»

madal pudel . . . Kr. 1.30
kõrge pudel . . . Kr. 1.90

PUUDER

«BRISE IDEALE»

kõige suurema katte jõuga
karp 55 snt.

«BRISE IDEALE»

on kõige meeldivam nüüdis-
aja moelõhn.

SAADAVAL PAREMATES VASTAVATES
MÜÜGIKOHTADES.

A.-S. Royal-Filmi
Kinoteater
„GLORIA-PALACE”
Tallinnas.

Parimad filmid.
Mugavad ruumid.

Kondiitriäri ja kohvik
H. Feischner

Tallinnas
Harju 45. Telef. 19-50.

Parimad pabe-
rossid Eestis

AINO

20 tk. — 35 snt.

A/S. „ASTORIA”.

Ühistegeline Keskpank
EESTI RAHVAPANK

Asutat. 1920. a.

Tallinn, S.-Karja 19, omas majas, telef. 202, 24-13, 28-28.

Võtab hoiule raha kõigilt
summa suurusele vaatamata ja maksab
:: :: kõrget protsenti :: ::

Toimetab raha saatmist, sissenõudmist ja kõiki muid
pangaoperatsioone.
Korrespondendid igas linnas, alevis ja kõigis rahvarikka-
mates kohtades üle Eesti.

Omakapitalid 1. oktoobril 1930. a. Kr. 321.950.—
Liikmete vastutus 1. okt. 1930. a. Kr. 489.400.—
Üldine vastutussumma . . Kr. 811.350.—

VÄRSKE JA LÕBUS MEELEOLU

tudengite organisatsioonide peoõhtutel ja olengutel on ainult
siis, kui nende laual ei puudu

Ē. T. K.

}} **KILUD ja SPROTID** {{

Oma headuse poolest on need kaubad saanud
kõikide üldtunnustuse. / / Nõudke igalt poolt.

*

Pealadu: Ē. T. K.

TALLINN, Lai t. 39/41.

(Eesti Tarvitajate Keskühisus.)

HARULADU:

Tartus, Maarjamõisa tään. 21.

Hind 25 senti.

EESTI
RAHVUSVAHATUKOOL
AR